

★A★S★D★

OBSAH 1. ČÍSLA 14. ROČNÍKU - 1982

Jen jednoho je třeba ...
... a největší z nich je láska
Vážený u všeho lidu
... a proto jí důvěřujeme
Daniel a Nabuchodonozor
Elizeus
oděn prorockým pláštěm
Problémy dospívajících
Únava jako varovný signál
Ten čas
Svatých obcování
Bojovníci pravdy I.
Z knihy přírody — Velbloud
Také se měníš?

ZNAMENÍ DOBY

JAKÝ JE MŮJ PŘÍNOS MÍRU?

Často slyšíme, že za mír světa se nemůžeme jen modlit, ale že pro něj musíme něco konkrétně dělat, že mír je třeba budovat. To je správné a nestačí se to dost zdůrazňovat. Proto pracujeme pro mír jako ostatní lidé kolem nás. Ale modlitba zůstává pro nás „dýcháním duše“. Nesmíme zapomínat na svůj křesťanský způsob života, na modlitbu, která je projevem stálého a upřímného spojení s Bohem, na výchovu charakteru podle biblických měřítek. Mezi věřícími se stále více mluví o výchově k míru. A co učiní věřícího, než opravdová a stálá modlitba za mír?

Člověk není jen složka rozumová, nežije jen na základě rozumového uvažování. Proto nesmí zanedbávat žádnou stránku své bytosti, žádný životní projev.

Apoštol Pavel píše Filipenským (4.6-9): „Netrapte se žádnou starostí, ale v každé modlitbě a prosbě děkujte a předkládejte své žádosti Bohu. A pokoj Boží, převyšující každé pomýšlení, bude střežit vaše srdce i mysl v Kristu Ježíši. Konečně, bratři, přemýšlejte o všem, co je pravdivé, čestné, spravedlivé, čisté, cokoli je hodné lásky, co má dobrou pověst, co se považuje za ctnost a co sklízí pochvalu. A Bůh pokoje bude s vámi.“

To nejsou slova, kterými by Pavel chtěl ukolébát věřící. Dopis přece píše z vězení a jde mu o všechno: o čest, o budoucnost křesťanských sborů, které založil, jde mu o život. A Pavel byl člověkem odpovědným, pracovitým, rozhodným. Hledáme-li mezi prvotními křesťany a apoštoly člověka pracovitého, odpovědného a rozhodného, bude to určitě apoštol Pavel na prvním místě.

Je tedy dvojnásob důležité, když uvedené verše čteme v jeho dopise. Psal je v obtížném prostředí, kdy jeho osobní budoucnost byla velmi nejistá. Pavlova duchovní síla a vyrovnanost vyniká právě v tom, že radí, aby křesťané nebyli ustrašení a netrápili se žádnou starostí. V situacích zdánlivě nesnadných a složitých nachází me životní vyrovnání a uklidnění v modlitbě prýšící ze srdce, v modlitbě nenaučené, ale vyjádřené vlastními slovy, kdy Bohu především děkujeme, ale ve které Boha také o něco prosíme.

Pro mnohé to opravdu „převyšuje každé myšlení“ a zdá se jim to těžko pochopitelné, „převyšující všeliký lidský rozum“ — jak říká kralický překlad. Člověk získává druhé svým vlastním klidem, vnitřním mírem a vyrovnaností. Takový postoj je mnohem účinnější než rozčilování.

Apoštol Pavel to ví a podle toho také jedná a píše do sboru ve Filipis. Projevuje se jako

člověk vnitřně silný, který i uprostřed těžkostí, tváří v tvář smrti, je schopen Bohu děkovat za celý život a podle vzoru Pána Ježíše říci: „Otče, odpusť jim“. Taková modlitba přináší do našeho srdce nejen přirozené zklidnění, ale přímo Boží mír, pokoj, který nám bude pomáhat, abychom neklesali na mysl nad lidskými nedostatky. Někteří lidé kolem nás nám možná nebudou rozumět. Avšak budeme-li se řídit radami Písma, pak Boží pokoj bude střežit naše srdce i mysl v Kristu Ježíši.

V takových situacích je třeba, abychom se kontrolovali. I věřící člověk může jednostranně zatrpknout a začít si s lidmi nerozumět. Proto nás apoštol Pavel vybízí, abychom přemýšleli o všem, co je v našich mezilidských vztazích pravdivé a co nikoli.

Především je nutné, abychom byli sami pravdiví a pak můžeme žádat pravdivost i od druhých.

Je nutné jednat čestně a pak teprve chtít čestné jednání i od druhých.

Je nutné jednat spravedlivě a pak teprve chtít spravedlnost i od druhých.

Je nutné čistě smýšlet o druhých a pak teprve žádat, aby i oni k nám přicházeli a nás hodnotili s čistým srdcem.

Je třeba, aby naše skutky byly motivovány láskou a pak lidé ocení, že i my jsme hodni jejich lásky.

Je třeba se stále snažit získávat dobrou pověst a přátel druhým. Pak můžeme čekat, že i oni budou mít v úctě naši vlastní dobrou pověst.

Je třeba nacházet a realizovat skutečnou životní ctnost v druhých. Pak ji druzí najdou i v nás. Pochvalme druhé, když se snaží, a oni zhodnotí i naši snahu a dobrou vůli.

To všechno patří k výchově k míru, to patří k základním pravidlům křesťanského životního postoje k druhým i k sobě. Apoštol Pavel končí tuto výchovu k míru mezi lidmi slovy: „To číňte, a Bůh pokoje bude s vámi“. Nejde tedy jen o mír jako o společenský vztah, ale o to, aby Bůh sám se stával naším společným pokojem a mírem. Jako následovníci Pána Ježíše jsme přesvědčeni, že mír mezi námi bude tehdy, když Ježíš — Kníže pokoje — bude přijat jako ten, kdo patří mezi nás a kdo žije v našem středu. Chraňme se chyby, o které napsal apoštol Jan: „Do vlastního přišel, ale jeho vlastní ho nepřijali. Těm pak, kteří ho přijali, dal moc stát se Božími dětmi“. Být Božím dítětem, být opravdovým následovníkem Pána Ježíše, je tedy také přínos míru.

KAREL ŠPINAR

JEN JEDNOHO JE TŘEBA...

JINDŘICH MARCOLLA

V PÍSMU SVATÉM ČTEME: „KDYŽ šel Ježíš s učedníky dál, vešel do jedné vesnice. Tam jej přijala do svého domu žena jménem Marta, která měla sestru Marii; ta si sedla k nohám Ježíšovým a poslouchala jeho slovo. Ale Marta měla plno práce, aby ho obsloužila. Přišla k němu a řekla: „Pane, nezáleží ti na tom, že mne má sestra nechala sloužit samotnou? Řekni jí přece, ať mi pomůže!“ Pán jí odpověděl: „Marto, Marto, děláš si starosti a trápíš se pro mnoho věcí. Jen jednoho je třeba. Marie volila dobře; vybrala si to, oč nepřijde“ (Luk 10,38-41).

Snad každý, kdo se jen trochu seznámil s křesťanstvím a biblí, četl nebo slyšel uvedený příběh o Marii a Martě. Možná, že jste si po jeho přečtení položili otázku, proč se vůbec tak všední a prostinký příběh dostal do evangelia.

Marie a Marta přijaly do svého domu zvláštního hosta. Pán Ježíš u nich zřejmě nebyl poprvé. Z evangelí se dovídáme, že chořoval do Betanie často a rád tam pobýval. Měl tam několik dobrých přátel, mezi ně jistě patřil i Lazar, bratr jmenovaných žen. Při této návštěvě však Pán Ježíš pronesl něco, co by i nás mělo přivést k zamýšlení.

Opět jsme vstoupili do dalšího roku. Pomyslíme-li na ten uplynulý a na všechna minulá léta, když pomyslíme na příští dny, na nové úkoly, plány a celou pro nás neznámou budoucnost, tím palčivěji vyvstává otázka: Co v životě nejvíce potřebujeme? Co je nejdůležitější? Co měl Pán Ježíš na mysli, když chválil volbu Marie a prohlásil, že si vybrala trvalé hodnoty?

Možná, že podobné otázky někomu znějí příliš stařecky. Možná, že člověk v rozběhu života na takové úvahy nemá čas. Někdo si snad vzpomene na Jana Amose Komenského a jeho spis *Unum necessarium* (Jednoho jest potřebí), pojmenovaný podle uvedeného výroku Pána Ježíše. Komenský se v něm jako stařec zamýšlí nad skutečnými a trvalými hodnotami života. Znovu hledá to jediné a trvale potřebné. Promýšlí a popisuje všechny labyrinty života — „nekonečné omyly lidského poznání“, všechny ty sisyfovské balvany — „nekonečné a nesmyslné únavy sil“, všechna Tantalova muka — „takřka věčná zklamání tužeb“. Každý z nás prožívá podobné zkušenosti. Byla by to škoda, kdyby se nad hodnotami a smyslem života zamýšleli lidé až v podvečer života, kdy se už nedá mnoho změnit a vlastně už nic nelze vzít zpět.

Co bylo to dobré a tak životně důležité, co si Marie zvolila a co jí mělo

navždy zůstat? Potřebujeme i my dnes stejné hodnoty? Snažme se v tomto příběhu z evangelia vidět víc než děj, který se odehrál před dvěma tisíci lety, zaslechnout něco víc než jen cínkot nádobí v kuchyni venkovského domku na počátku našeho letopočtu. Hledejme v něm naučení pro sebe a svou dobu. Co chtěl Pán Ježíš Martu naučit?

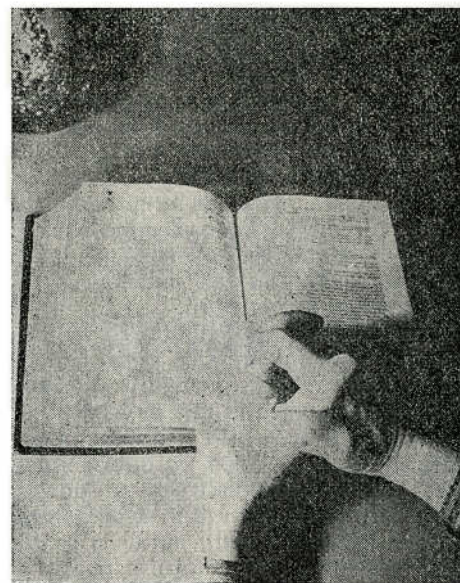
Zatímco Marie seděla u Ježíšových nohou, Marta pilně pracovala. Marie se především zajímala o to, co Ježíš Kristus říká, Marta se nechala pohltit péčí o všední věci. V dané situaci to bylo zřejmě plně pochopitelné. Pán Ježíš asi nepřišel sám, v domě byla celá řada hostů, a dobrá hostitelka se jistě snažila o všechny dobře postarat. Její starostlivost byla přirozená a užitečná.

Pán Ježíš je však zvláštní host. Nepřišel brát, ale rozdávat. Jemu nejde o to, aby kolem něj někdo pobíhal a snažil se dělat to nejlepší, jemu jde o něco úplně jiného. Chce, aby mu věnovali pozornost, aby od něj převzali, co jim přinesl. Nechce, aby mu sloužili, ale aby od něj přijímali. Tomu Marta neporozuměla, a proto ji Pán Ježíš oslovil: „Marto, Marto... jen jednoho je třeba...“ Jako by ji chtěl probudit, přimět, aby se na všechno podívala i z druhé strany.

Opomněla Marta něco? Vždyť jistě pracuje naplno, jak to jen dobré hospodyňky dovedou. Obsluhuje, jak nejlépe umí, vaří, prostírá, snad ani květiny na stole nescházely. Vzácný host se má u nich cítit co nejlépe. Marta se domnívá, že spíše s její sestrou není něco v pořádku. Všude je tolik práce a Marie tiše sedí, naslouchá... a na ostatní jako by zapomněla.

Je na tom něco špatného, že se Marta tolik zabývala praktickými věcmi života? Být pozván k večeři do domácnosti, kde hostitelce schází něco z Martiny povahy, to není nic příjemného. Lidé typu Marty mají v životě široké pole uplatnění. Marta byla dobrá a zbožná žena. Hluboce si vážila Pána Ježíše. Snad našla i v plnění těch nejprostších domácích povinností kus náboženství. Lidé jako ona vidí a chápou, co je třeba udělat. Nemusíte je k práci pobízet, umějí být užiteční. I ve sboru najdou rychle své místo a uplatnění, ale těžko hledají čas, aby se denně alespoň na chvíli věnovali svému Pánu.

A co Marie? Někdo snad řekne: „Marie, to byl takový náboženský typ člověka. Zřejmě měla k duchovním věcem přirozeně lepší vztah než Marta.“ Je to pravda? I v této oblasti máme svoje zkušenosti. Ale jsem přesvěd-

čen, že Marie měla také své zkušenosti. Něco velkého v životě prožila a ze zkušenosti poznala, co jí může Ježíš Kristus dát. Nechtěla si nechat ujít tak jedinečnou příležitost.

A co my? Nezasпали jsme něco? Možná, že sníme a máme přitom oči doširoka otevřené. Myslíme si, že prožíváme život užitečně a dobře, snažíme se využít co nejlépe čas, ženeme se plnou parou vpřed. Jak bychom se podivili, kdyby nás někdo oslovil: „Zastav se a zamysli! Děláš tolik věcí, tak horlivě se snažíš, ale něco není v pořádku. Chceš stihnout všechno možné, ale přitom ti uniká to nejdůležitější. Snažíš se všechno zařídit, všechno dosáhnout, proto už nevíš, co je to přijímat nezasloužené dary. Tolik mluvíš, že už ani nevíš, co je to poslouchat. Marie volila dobře, ne Marta.“

Všichni máme sklon žít jako Marta. Je to pochopitelnější a jednodušší — máme-li něčeho dosáhnout, musíme se o to snažit. I v náboženské oblasti je mnohem snadnější něco dělat, než poslouchat a dívat se na Pána Ježíše. A proto pracujeme stále více a stále rychleji a přitom nám uniká něco, co nikdy nemůžeme dohonit. Oč vlastně usilujeme? Jsou to jistě věci dobré a vhodné, ale jsou skutečně nezbytné a životně důležité? Jsou to opravdu ty nejpodstatnější věci? Nepletme si někdy pojmy? Proč jsme tak často zklamáni výsledky svého snažení? Být Martou je snadnější. Raději jsme desetkrát Martou, a když se pro jednu staneme Marií, pak se s námi musel stát zázrak.

Čím naplňujeme čas svého života? Jsem zaměstnán, musím pracovat, udržet si postavení, živit rodinu. Obklopují mne starosti a problémy, snažím se je řešit, jak nejlépe dovedu. Uzná naši logiku také Bůh? Nechce a neočekává od nás něco jiného? Nebere na sebe odpovědnost a povinnost, kterými nás nechtěl zatěžovat a neutíkáme od věcí, které od nás očekává?

Jen jednoho je třeba. Jen jedno je

nenahraditelné. Každý den hledat Boha, protože on hledá nás. Každý den se na chvíli postavit „k nohám svého Spasitele“, poslouchat a dívat se. Učit se a přijímat od něj, co nám přináší. Pro skutečný život víry nestačí tu a tam při práci a na cestách o Pánu Ježíši přemýšlet. Je třeba se mu alespoň na chvíli věnovat, dát všechno ostatní stranou. Nejdříve musíme přijímat, pak pracovat. Jen tak můžeme dosahovat dobrých výsledků.

Ve výroku „jen jednoho je třeba“, Pán Ježíš shrnul začátek, jádro i závěr evangelia, celou podstatu zprávy o spasení. Jen jedna věc je v křesťanském životě naprosto nezbytná. Obávám se, že je to něco, co mnozí z nás ještě nikdy nezakusili. To je důvod, proč se mnozí lidé vzdali křesťanského života, rezignovali. Pokusili se žít jako křesťané, ale nedosáhli úspěchu. V jejich životě se neprojevila Boží moc. Neobjevili tajemství, kterému se naučila Marie. Pro co se Marie rozhodla? Věnovat se na chvíli svému Pánu, být mu nablízku, zachytit a pochopit každé jeho slovo, co nejvíce jej poznávat. Věděla, jak je to důležité.

I my dnes potřebujeme navázat živé spojení se svým Pánem, poznávat jej, rozumět mu. Někdy používáme těžko pochopitelné fráze, jako: „přijít k Pánu Ježíši, hledět na něj, sedět u jeho nohou, odevzdat se mu, odevzdat mu své srdce“ apod. Všechny je však můžeme prožít naprosto pochopitelným způsobem. Všechny totiž v podstatě chtějí říci, že máme s Pánem Ježíšem hovořit a spolupracovat. Naslouchat

Pánu Ježíši — to znamená číst bibli. Hovořit k Pánu Ježíši — to znamená modlit se, a pak s ním můžeme spolupracovat v díle záchrany.

Snažme se v příštích dnech našeho života důkladněji studovat život svého Spasitele, jak nám jej představuje bible, zvláště evangelia. Snažme se všechna naučení převést do vlastního života, do svých zkušeností, potřeb a situací. Pak hovořme s Bohem o tom, co jsme se naučili. Udělejme si každý den alespoň trochu času pro studium bible a modlitbu — pro Pána Ježíše. To je to jediné potřebné a přitom tak pochopitelné a praktické. Potom můžeme svým přátelům vyprávět, co jsme se od Pána Ježíše naučili, co nám to v životě přináší a oni snad také zatouží osobně se s ním seznámit.

Znamená to snad, že křesťanství od nás nežadá nic jiného, než „sedět u nohou Pána Ježíše“ — číst bibli, modlit se a usilovat o spasení druhých? Křesťan má jistě usilovat o mnoho dalších věcí. Své místo mají v jeho životě skutky lásky, poslušnost, úsilí o vysokou morální úroveň, věroučné zásady církve. To všechno má ovšem smysl a hodnotu jen tehdy, když vyrůstá ze vztahu k Pánu Ježíši. Kdo začal pěstovat každodenní spojení s Pánem, koná v životě prakticky mnohem víc, než si původně představoval. Dosahuje vyšší morální úrovně a vyšších zásad, než si původně myslel, že může dosáhnout. Ale to všechno je pouze důsledek vztahu ke Spasiteli. Usilovat máme předně o tento vztah, to je základ, jádro a zdroj celé

naší křesťanské zkušenosti. To je to jediné a trvale potřebné. Mnozí z nás to ještě nepochopili a neprožili, proto se v jejich životě neprojevuje Boží moc. Neradi připouštíme, že by evangelium bylo tak jednoduché a prosté. Raději chceme něco konat, než naslouchat. Spasitel však řekl, že „Marie volila dobře; vybrala si to, oč nepřijde“.

Pán Ježíš Martu upozornil, že i ona se musí posadit „k jeho nohám“. Ona se musí také naučit lekci o spasení z víry. Nemá se už zajímat o kuchyň? Nezapomeňme na důležitou skutečnost: když se odevzdáme Bohu, nikdy neztrácíme svou osobnost, základní rysy své povahy. Všechno se pouze začne měnit podle Božích představ. Marta se naučila, že má nejdříve hledat Pána, věnovat mu čas a pozornost, a pak jej pozvat s sebou, třeba do kuchyně, mezi všechny ty hrnce a pánve. Když se Bůh stane v našem životě tím prvním a nejvyšším, jeho vliv se projeví ve všem ostatním.

Šťastný je každý člověk, který v úvaze o svém životě dojde k podobným závěrům, jako J. A. Komenský (Unum necessarium): „Neboť poznávám, že všechno mé dosavadní počínání bylo buď pouhým Martiným pobíháním (z lásky ovšem pro Pána a učedníky jeho), nebo že se pobíhání střídalo s odpočinkem; že však nyní jsem přiváděn v pevném úmyslu s Marií k nohám Páně, abych radostně s Davidem zvolal: „Mně nejlépe jest přidržeti se Boha (Žalm 73,28).“

...a největší z nich je láska

V seriálu, který začínáme tímto číslem, chceme hovořit o nejvlastnější podstatě evangelia — o lásce. Chápe-me, že láska je základem vztahů našeho Tvůrce a Spasitele k nám lidem. Rozumíme, že láska k Bohu a lidem je také základním požadavkem Kristova náboženství, obsahem a naplněním Božího zákona i celé bible. Láska v biblickém slova smyslu ovšem není vzplanutí citů nebo sentimentálním rozechvěním, ale hlubokou, trvalou a všeprostupující zásadou.

MOC LÁSKY

„Vždyť nás má ve své moci láska Kristova“ (2 Kor 5,14). Tak krátkou a podezřele prostou větou prozradil apoštol Pavel zdroj moci, která byla tajemstvím úspěchu prvních křesťanů, úspěchu, který nemá v dějinách obdoby. Mnoho lidí se snažilo strhnout roušku tajemství, odhalit a vysvětlit rozhodnost i vliv křesťanů v prvních

staletích našeho letopočtu. Odkud mě-li takovou vnitřní sílu? Jak to, že dosáhli takových úspěchů? Pavel vysvětluje za všechny: nechali se uchvátit Kristovou láskou, dovolili, aby je naplnila a ovládla.

Puzení Kristovou láskou roznese-li „evangelium“ — dobrou zprávu o možnosti záchrany v Kristu — po celém tehdy známém světě. Zmocnění láskou dokázali snášet pronásledování, dokonce i položit život pro velkou věc svého Mistra. Plni neodolatelné moci lásky hlásali poselství o Kristu „všemu stvoření pod nebem“. Vedení láskou ke svému Zachránci i lidem plnili své poslání bez ohledu na osobní nevýhody a oběti.

Historik C. Merivale o nich napsal: „Kazatelé křesťanství vyšli z Judska a morálně dobyli římské impérium i celý svět. Mnohem více než horlivost tehdejších židovských nacionalistů musíme obdivovat nadšení těchto „bo-

jovníků“ Ježíše Krista, kteří opustili své domovy, rodiče, vlast a všechno, co jim bylo milé a drahé, pro Boží slávu a pro lásku ke svému duchovnímu Vysvoboditeli.“

Úvodní text překládá Kralická bible slovy: „Láska zajisté Kristova víže nás.“ Překladatelé zřejmě chtěli vyjádřit myšlenku původního textu obrazem moci, která svazuje a nutí člověka k určitému jednání. Novější české překlady většinou vyjadřují moc lásky ve zmíněném textu termínem „puď“. Kristova láska se v srdci člověka projevuje jako moc, která jej vede ke konání správných věcí a brání mu, aby se dopouštěl zla. Láska usměrňuje jednání podle Božích zásad. Láska nás udržuje na „úzké cestě“ posvěcení a sebeovládání. Láska puď, nutká ke splnění úkolu. Nabádá k službě. Kristova láska v životě apoštolů a prvních křesťanů byla neodolatelnou mocí. V její síle vykonali své poslání a byli s to odložit všechno ostatní.

Láska, o které se hovoří v citovaném biblickém textu, zahrnuje jak Kristovu lásku k nám, tak i naši lásku ke Kristu. Tyto dvě podoby lásky nelze oddělit. Milujeme Krista, protože on nás miloval jako první. Láska vyvolává lásku. Láska je nejvyšší kvalifikace, kterou Pán Ježíš měl, aby se

mohl stát naším Spasitelem. Láska jej vedla ze slávy nebes do temna a bídy lidského života. Láska jej chránila před útoky nepřítelů. Vedla jej k nesobecké službě lidstvu a cestou utrpení přivedla až na kříž. Evangelista Jan zaznamenal: „... miloval své... a prokázal svou lásku k nim až do konce“ (Jan 13,1).

Svou láskou Ježíš Kristus udělal pro život lidí více než všichni ostatní dobrodinci lidstva. Svou láskou zapůsobil a získal si více následovníků a ctitelů než všichni velikáni dějin dohromady. Z lásky dokážeme my lidé bojovat i obětovat mnohem více než pro hmotné výhody nebo cokoli jiného.

Neměnnou a nezměnnou Boží lásku k lidem jedinečným způsobem popisuje ap. Pavel v epištole k Římanům 8,35-39: „Kdo nás odloučí od lásky Kristovy? Snad soužení nebo úzkost, pronásledování nebo hlad, bída, nebezpečí nebo meč? Jak je psáno: Denně jsme pro tebe vydáváni na smrt, jsme jako ovce určené na porážku. Ale v tom ve všem slavně vítězíme mocí toho, který si nás zamiloval. Jsem jist, že ani smrt ani život, ani andělé ani mocnosti, ani přítomnost ani budoucnost, ani žádná moc, ani výšiny ani hlubiny, ani co jiného v celém tvorstvu nedokáže nás odloučit od lásky Boží, která je v Kristu Ježíši, našem Pánu.“

Každý normální člověk se řídí určitými pohnutkami. Pohnutky určují jednání a chování člověka. Má-li člověk vysoké a ušlechtilé pohnutky, celý jeho život směřuje k vysokým a ušlechtilým cílům. Kristova láska je tou nejvyšší a nejušlechtlejší pohnutkou křesťana. Bez ní je celé křesťanské vyznání i chování jen povrchní a nepravé. Každého, kdo ji přijme, přetváří. To je zdroj veškeré křesťanské velikosti, ušlechtilosti, hrdinství, věrnosti.

Pohnutky určují hodnotu činů. Za své návštěvy v jeruzalémském chrámě Pán Ježíš veřejně ohodnotil nepatrný dar, který do chrámové pokladnice vhodila chudá vdova. Vyložil, že Bůh tento dar považuje za mnohem větší než velké příspěvky bohatých. Její dar byl totiž důkazem největší lásky (viz Luk 21,1-4). Pán Bůh nehodnotí výsledky podle našich lidských měřítek. Nejde o velikost nebo namáhavost, ale o pohnutky, které nás vedou. I ty největší činy vykonané bez lásky mají nepatrnou hodnotu. Náboženské obřady a úkony bez pravé lásky Boha urážejí.

Když křesťanská církev ztratila svou první lásku, ztratila všechno, co mělo v jejím náboženství hodnotu. Začalo odpadnutí, které vedlo až k temnému středověku. Ježíš Kristus vyzývá v apokalyptickém proroctví křesťanskou církev: „Ale to mám proti tobě, že už nemáš takovou lásku jako na počátku. Rozpomeň se, odkud jsi klesl. Navrať se a jednej jako dřív. Ne-li, přijdu na tebe a pohnu tvým svícem z jeho místa, jestliže se neobrátíš“ (Zjev 2,4,5).

Křesťané tohoto dějinného údobí byli velmi pilní, ale jejich činnost nenahradila lásku, ani to nebyl projev „pracovité lásky“. Jiné zájmy zatlačily do pozadí lásku ke Kristu. I když si křesťanská církev uchovala alespoň formální čistotu učení a pravost vyznání víry, upadala do studeného a obřadnického formalismu, protože postrádala žár lásky. Ani dokonale fungující organizace církve nikdy nenahradí lásku a její účinky, naopak může být zneužita k velmi nízkým cílům. Kdykoli církev nahradila Krista institucemi, duchovnost svými programy a zájem o člověka nějakou činností, stála vždy na pokraji katastrofy.

Kristus radí církvi, aby si vzpomněla na svůj původní stav, na svou prvotní lásku a nedopřála si oddechu, pokud se nevrátí zpátky. Vztah mezi Kristem a církvi bible přirovnává ke vztahu mezi ženichem a nevěstou. Ani v lidské rodině se nedá láska ničím jiným nahradit. Jakmile se ztratí láska, všechno ostatní pozbývá smysl. Ve vztahu věřících ke Kristu je tomu obdobně.

Láska v životě je oním světlem světa, o kterém se v bibli píše. Jakmile se z církve vytrácí láska, církev pozbývá schopnost osvěcovat a sama je pohlcována temnotou. Křesťan může být světlem jen natolik, nakolik v jeho životě září světlo Boží lásky.

V mnohém jsme na tom jako křesťané v popisu knihy Zjevení — schází nám moc lásky. Jsme „ubozí, bídní, nuzní, slepí a nazí“. Největší tragédie spočívá v tom, že se chlubíme, jak jsme „bohatí“ a že „nic nepotřebujeme“, a přitom si neuvědomujeme skutečný stav.

Pán Ježíš nabízí řešení. Mezi jeho léky patří „zlato ohněm přečištěné“, abychom duchovně zbohatli. Největší ze všech hodnot a ctností, které křesťan může získat, je láska. Můžeme ji získat pouze od Krista, který je zdrojem největší lásky, jakou kdy svět poznal. Poznání a přijetí Kristovy lásky odstraňuje vlažnost a vede člověka k potřebné vroucnosti a odevzdanosti. Kdyby si křesťané uvědomovali velikost lásky, která se má projevovat v jejich životě a ochotu Pána odpuštít a napravit všechny nedostatky člověka, vytryskla by láska ke Kristu v jejich srdcích naprosto spontánně.

Pán Ježíš se v knize Zjevení obrací na každého osobně, jako by se ptal: Pochopil jsi už, co je největší silou na světě? Jsou to snad bodáky, moderně vyzbrojené armády, násilí, bohatství světa — nebo moje láska? Chceš mne následovat, chceš být mým učeníkem a získat život věčný? „Hle, stojím u dveří a tluču. Zaslechne-li kdo můj hlas a otevře mi, vejdu k němu a budu s ním večeřet a on se mnou. Kdo zvítězí, tomu dám udesnou se mnou na trůn tak, jako jsem já zvítězil a usedl s Otcem na jeho trůn“ (Zjev 3, 19-21).

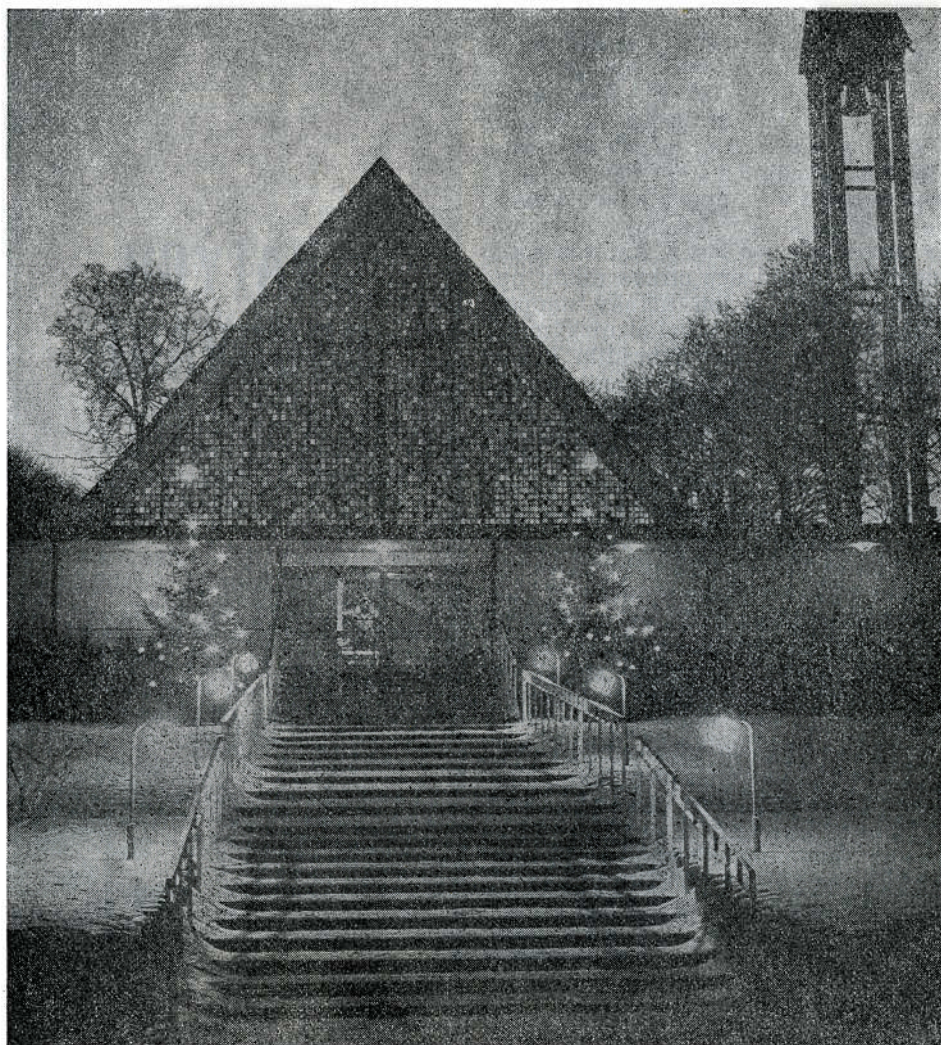
P. ŠUSTKOVÁ

SVATÝCH OBCOVÁNÍ KREDO VYZNÁNÍ. KTERÉ ZMĚNILO SVĚT

Věřím... že existuje pravá a jediná církev, společenství věřících. Tak rozvádí apoštolské vyznání víry myšlenku o existenci a úloze církve. V minulém čísle jsme si připomněli, co označovali křesťané v apoštolských dobách slovem „ekklesia“. Do češtiny je překládáme slovy „církev“ nebo ještě lépe „sbor“. Církev nevznikla z lidské iniciativy. Je to shromáždění, které se sešlo na Boží výzvu. Lidé, kteří se nechali povolati Duchem svatým, skuteční následovníci Ježíše Krista, tvoří jedinou a svým posláním jedinečnou, tedy svatou a obecnou církev.

Vyznání dále rozvíjí myšlenku o církvi slovy „sanctorem communione“. Možná, že nám vžitý překlad do češtiny „svatých obcování“ zní až příliš staromódně, podezřele a nesrozumitelně. Chce nás však pouze upozornit na praktické důsledky existence církve, na skutečnost, společenství věřících, na křesťanský způsob života, jednání a chování, na vztahy mezi

jednotlivými následovníky Ježíše Krista.

Krédo termínem „svatí“ neoznačuje mimořádně obdarované a nadzemsky schopné jedince, ale po vzoru Nového zákona tak označuje všechny věřící. Zvláště v epistolách Pavla se s tímto oslovením můžeme setkat velmi často. Neoznačuje lidi, kteří snad dosáhli naprosté bezhříšnosti a dokonalosti. Apoštol má na mysli prostě a zcela pozemské, ale upřímné věřící, kteří následují svého Mistra i přes všechny své nedokonalosti a slabosti. Jsou však svatí, protože uvěřili ve Spasitele a nechali se očistit od všech svých hříchů a vin. Symbolicky umyli všechno špatné ze svého života v „krvi Beránka“. Přijímají od Spasitele sílu k pravému a plnému životu, učí se od něj žít spravedlivě a bezhříšně. Jsou svatí, protože jim byl svěřen jedinečný úkol a oni jsou oddělení, aby plnili poslání svého Pána.

Jak má vypadat ono „svatých obcování“, neboli křesťanské společenství? Jak tento ideál představili apoštolové a věřící jejich doby? O tom nám v podstatných rysech svědčí Nový zákon.

Společenství z víry je tedy předně svazkem a projevem víry, společného přesvědčení, společné naděje a spo-

lečného programu. Všichni uvěřili v Krista. Jejich životní úsilí a plány se spojily. Všichni přijali od apoštolů Kristovo učení a začali se jím v životě řídit. „Začali poslouchat životní pravidla křesťanské nauky“ (Řím 6,17). Přijali také společný program. Usilovali o společný cíl.

Jednota správného biblického učení je jeden z předních projevů „společenství víry“. První křesťané měli jasno v základních bodech učení. Jistota a přesvědčivost ve věrouce, jednota víry, je výrazným jednotícím prvkem křesťanů ve všech dobách. Mnozí křesťané dnes nechápou roli církve jako krétního sboru nebo shromáždění věřících a nemohou v něm najít své místo, protože nemají jasno v základních bodech křesťanského učení. Nepřijali plně Krista. Společenství věřících se vždy vytváří kolem Pána Ježíše Krista a jeho slova. Bible a její učení je nepřekonaným prostředkem v úsilí o tvorbu, obnovu a posílení společenství věřících. Musí být základem také všech upřímných ekumenických snah.

Dalším výrazným rysem společenství věřících má být vzájemná láska. Pán Ježíš na adresu všech svých následovníků řekl: „Podle toho všichni poznají, že jste moji učedníci, budete-li mít lásku jedni k druhým“. První

křesťané předvedli tento ideál v praxi. Protože opravdově milovali svého Pána, naučili se milovat také ostatní lidi. Není možné milovat Boha a nenávidět lidi. Opravdová láska k Bohu zákonitě budí lásku k lidem. „Řekne-li někdo: já miluji Boha, a přitom nenávidí svého bratra, je lhář. Kdo nemiluje svého bratra, kterého vidí, nemůže milovat Boha, kterého nevidí. A tak máme od něho toto přikázání: Kdo miluje Boha, ať miluje i svého bratra“ (1 Jan 4,20.21). Prakticky projevovaná láska k lidem je výrazným rysem křesťanského společenství víry.

Křesťanský sbor měl být proto vždy společenstvím sdílnosti, kde každý najde pochopení. Tam, v široké rodinně věřících, se máme učit odpouštět chyby a nedostatky druhých, snášet a podpírat slabší. Vzájemná láska se projevuje zájmem a pomocí všude tam, kde je to nezbytně třeba. Apoštolská církev byla v tomto směru velmi důsledná.

V Novém zákoně čteme poměrně často o sbírkách na pomoc potřebným. Věřící, kteří žili v dostatku a klidu, finančně podporovali věřící, kteří žili v nepříznivých podmínkách. Církev, společenství věřících, žila jako jeden organismus. Jedna část podporovala druhou.

Vrcholem sdílnosti a prakticky projevené křesťanské lásky je situace popsaná v knize Skutky apoštolů 4, 32-35: „Všichni, kdo uvěřili, byli jedné mysli a jednoho srdce a nikdo neřikal o ničem, co měl, že je to jeho vlastní, nýbrž měli všechno společné. Boží moc provázela svědectví apoštolů o vzkříšení Pána Ježíše a na všech spočívala veliká milost. Nikdo mezi nimi netrpěl nouzí, neboť ti, kteří měli pole nebo domy, prodávali je, a peníze, které utržili, skládali apoštolům k nohám. Z toho se rozdávalo každému, jak potřeboval.“

Nejednalo se o projevy fanatismu nebo nějakého chvilkového nadšení. Byla to pouze důsledná odpověď křesťanské lásky na danou situaci. Mezi skutečnými následovníky Ježíše Krista se nikdy neměla projevovat majetková nadřazenost nebo neochota pomoci. Prvoapoštolská církev dokázala ideál křesťanské lásky v praktických věcech. Tento ideál neměl nikdy z křesťanského prostředí vymizet.

Z křesťanské lásky vychází také ideál rovnosti a bratrství v Kristu. Z této pozice řešilo také prvotní křesťanství palčivé společenské, sociální a národnostní problémy své doby. Společenství věřících vždy mělo a má být příkladem pravého bratrství v Kristu. Není v něm místa pro rasismus nebo národnostní rozlišování. Velmi výmluvné jsou také časté zmínky Nového zákona o péči a pomoci chudým, vdovám a ostatním lidem, kteří potřebují pomoc.

Pozoruhodný je přístup prvních křesťanů k otázce otroctví. I když křesťanství nemohlo a ani si neosobo-

valo právo radikálně změnit vnější strukturu tehdejší společnosti, měnilo situaci vnitřně v rámci křesťanského společenství. V určitém slova smyslu bylo „revolucí lásky“. Na adresu křesťanských pánů apoštol Pavel napsal: „A vy, páni, dávejte otrokům, co jim spravedlivě patří. Pamatuje, že i vy máte Pána v nebi“ (Kol 4,1). V dopise Filemonovi vyjádřil apoštol Pavel křesťanský ideál ještě výrazněji: „Snad proto byl od tebe na čas odloučen, abys ho měl na věky — ne už jako otroka, nýbrž mnohem více než otroka: jako milovaného bratra“ (Filem 15,16). Ideál křesťanství vyjádřil takto: „Není už rozdíl mezi židem a pohanem, otrokem a svobodným, mužem a ženou. Vy všichni jste jedno v Kristu Ježíši“ (Gal 3,28).

Dalším výrazným projevem křesťanského společenství, neboli obcování svatých, je společná bohoslužba. Společné prožívání náboženství a bohoslužebných úkonů má velký význam pro život sboru. Je to nejen prostředek k uchování jednoty víry a učení, ale také nezbytný prvek náboženského ži-

vota jednotlivce, nenahraditelné povzbuzení a jedinečná pomoc pro dovtváření křesťanských názorů a postojů.

Stále více křesťanů se zřejmě domnívá, že jejich vztah k Bohu se zintenzivní odloučením od ostatních věřících. Mají zato, že jejich víru nejvíce posílí, když budou trávit soukromě čas v klidu přírody. Domnívají se, že mohou o Bohu nejlépe přemýšlet na své zahradě, nebo někde uprostřed lesa, v horách a u vody. Zdá se jim, že Boha nejlépe oslavují při pohledu na krásy přírody nebo hvězdnatou oblohu. Když už chtějí jít do nějakého chrámu nebo kostela, raději tam posedí v tichu mimo program pobožností. V žádném případě nechci snižovat význam a užitečnost takto stráveného času. Náboženství je jistě předně osobním vztahem k Bohu. Pán Ježíš upozorňoval, že se máme modlit především soukromě tak, aby nás neslyšel nikdo z lidí, ale pouze Bůh (viz Mat 6,6). Někdy však zaměňujeme pojmy. Společnou bohoslužbu, setkání věřících, nemůžeme nahradit osobním

rozjímáním, soukromým studiem a modlitbou. Jedná se totiž o dvě podstatně odlišné věci. Každá má v životě věřícího svoje pevné a nenahraditelné místo.

Křesťanská bohoslužba nebyla nikdy záležitostí jedince. Svou nejvlastnější podstatou je společná. Oslovení modlitby Páně nám připomíná, že nesloužíme Bohu sami. Bůh je náš Otec. Pán Ježíš slíbil zvláštní projev své přízně pro každé shromáždění, které se schází v jeho jménu. Nový zákon dosvědčuje, že křesťané od počátku prožívají společenství bohoslužby, studia Písma a modlitby.

Křesťanské společenství, ono „obcování svatých“, ovládalo prvotní křesťanskou církev. Tento duch má být také poznávacím znamením pravé církve Boží ve všech dobách. Když opravdově přijmeme Ježíše Krista, jsme spojeni v jednotu víry s ostatními věřícími. Láska ke Kristu v nás zákonitě musí vyvolat lásku k lidem. Ze zkušenosti můžeme poznávat užitečnost společných shromáždění.

KAREL NOWAK

BIBLICKÉ POSTAVY

14

Vážený u všeho lidu

Gamaliel; byl to učitel zákona a velmi vážený u všeho lidu. Poručil, aby ty lidi na chvilu vyvedli. Pak jim řekl: „Izraelité, dobře si rozmyslete, jak chcete s těmito lidmi naložit. Vždyť před nějakou dobou povstal Theudas, vydával se za něco zvláštního, a přidalo se k němu na čtyři sta mužů. Ale byl zabit, a všichni jeho přívrženci se rozprchli a zmizeli. Po něm za soupisu povstal Judas z Galileje a mnoho lidí strhl za sebou. I on zahynul, a všichni jeho přívrženci byli rozehnáni. Proto vám radím: Nechte tyto lidi a pustte je. Pochází-li totiž tento zámeř nebo toto dílo jen od lidí, samo se rozpadne. Pochází-li však od Boha, nepodaří se vám ho zničit. To by se pak o vás muselo říci, že se stavíte proti Bohu. Oni mu dali za pravdu. Zavolali tedy apoštoly — předtím je dali zbičovat — a zakázali jim mluvit ve jménu Ježíšově. Pak je propustili. A oni odcházeli z velerady a radovali se z té cti, že směli pro to jméno trpět pohanění. A učili dále každý den v chrámě i po domech a hlásali radostnou zvěst, že Ježíš je Mesiáš.“

Gamaliel byl věhlasným učitelem zákona, členem velerady a vážený u všeho lidu. Patřil mezi význačné židovské teology. Dovídáme se, že apoštol Pavel byl Gamalielovým žákem. Říká o sobě: „V Gamalielově škole jsem byl přesně vyučen zákonu otců.“ Tento úctyhodný učitel se mohl odvážit vzít apoštoly pod svou ochranu. Gamaliel pomohl členům velerady na-

jít způsob, jak se v rozhodující hodině vyhnout Ježíši a nezaujmout k němu rozhodné stanovisko. A to je právě jeho osudná zásluha.

Když Jan Křtitel poslal své učedníky z vězení ke Kristu s otázkou: „Jsi ten, který má přijít, nebo máme čekat jiného?“ poslal mu Pán Ježíš odpověď: „Jděte, zvěstujte Janovi, co vidíte a slyšíte.“ A pak upozornil na všechna znamení a divy, která působil: „slepí vidí, chromí chodí, malomocní jsou očišťováni, hluchí slyší, mrtví vstávají, chudým se zvěstuje evangelium,“ samé jisté doklady, že zde působí Mesiáš (Mat 11,2-6). Všechna tato mesiášská znamení vyvrcholila ve „znamení Jonáše“, jak to Pán Ježíš jednou nazval, čímž mínil svou smrt na kříži a vzkříšení. Znamení se tak množila, že je takřka i slepý musel vidět, hluchý slyšet.

Gamaliel má oči, a nevidí, má uši, a neslyší. Proto dává radu „čekat“, čekat na jiného. Židé se podle této rady zařídili. Čekali rok, deset let, sto let, tisíc let a čekají podle rady Gamalielovy až do dnešního dne. Kdyby Gamaliel žil dnes a viděl, kam jeho rada vedla, pak by se snad vyjádřil jako německý císař po prohrané první světové válce: „Já jsem to nechtěl.“

Přitom Gamaliel není jen tak někdo. Je to vážný, moudrý a zbožný člověk, „učitel zákona, vážený u všeho lidu“ a to jistě oprávněně. V době mezi 25. a 50. rokem prvního století, tedy v rozhodujících letech Kristova života,

V bibli čteme ve Skutcích apoštolů 5,33-42 zajímavý oddíl: „Když to uslyšeli, rozduřili se a rozhodli, že je sprovodí ze světa. Tu se zvedl ve veleradě jeden farizeus, jmenoval se

ukřižování a zmrtvýchvstání, a během prvních dvou desetiletí mladé křesťanské církve, měl Gamaliel mezi Židy silný vliv. Svědčí o tom četné odvolávky pozdější židovské literatury.

Gamaliel je mužem, který má svůj formát a duševní velikost. To se ukázalo i při jednání židovské velerady v jeho velkolepém postoji vůči apoštolům. Jeho kolegové v radě se rozzuřili až k nepřičetnosti a zapomněli na svou důstojnost. Rozhodli se udělat s tvrdošíjnými apoštoly krátký proces. Gamaliel si však zachoval vážnost a rozvahu. Jako pravý farizeus bral hřích svým způsobem vážně a upozornil veleradu na nebezpečí, že by se mohla provinít proti Bohu. Radil, aby trpělivě vyčkávali. „Je-li tento úmysl anebo čin jen z lidí,“ pak se projeví a bude zmařen, zajde jako bludná hvězda, jako již nejedna senzační novinka. Gamaliel to doložil příklady z nedávné historie Izraele. „Je-li však z Boha, nebudete ho moci zmařit — aby nebylo o vás shledáno, že chcete bojovat proti Bohu“ (Sk 5,35-39).

Takové mírné usměrnění je blahodárné a uchrání jednak radu před nepředloženým krokem, jednak apoštoly před jistou smrtí. Proto je pochopitelné, že od té doby je Gamaliel ctěn jako zářný příklad a vzor náboženské snášenlivosti.

GAMALIELŮV POMĚR KE KRISTU

A přece — všechno to by bylo pěkné a dobré, kdyby zde nešlo o rozhodnutí pro nebo proti Kristu. Izrael byl s velkou naléhavostí zván, aby se rozhodl pro Krista. V napjatém ovzduší Gamaliel radí: Nerozhodujte se — ještě ne! Ano, i jemu osobně, tomu moudrému a zbožnému rádci, je Kristus zde na dosah, ale Gamaliel zůstává vůči Kristu „nábožensky neutrální“, nerozhoduje se, váhá.

Člověk může být moudrý, shovívavý, mírný a tolerantní, a přece může minout Krista. Může být duchovní veličinou, lidským formátem, a přece se může vyhnout Kristu. A to je, věru, hrozné. O kom mají apoštolové zakázáno mluvit a Gamaliel o něm neříká ani ano, ani ne? Jakmile se nadhodí tato otázka, přestáváme být nezúčastněnými diváky. Zasedání jsme vtaženi do onoho zasedání a i my slyšíme otázku: Kdo je a čím je ti Ježíš Kristus? Můžeme sledovat tři základní názory.

Ježíš nikdy nežil. „Věda dokázala, že žádný Ježíš nežil, ale mnoho křesťanů začalo v něj věřit. Tehdy byl mezi lidmi vytvořen mýtus o Kristu ... Tento mýtus byl zpočátku formulován jen ústně a teprve později sepsán.“ Takto se vyučovalo i na teologických fakultách. Ještě dnes se můžeme s takovým názorem setkat. Jeho zastánci se dívají na křesťany s jakýmsi soucitem a útrpností, jako na lidi posedlé blouznivou ideou, jako na ty, které je nutno trpělivě poučovat.

Jsou tu i takoví, kteří říkají, že Ježíš

byl náboženským géniem. Váží si jej jako nejlepšího člověka, který mezi lidmi kdy žil. Jsou ochotni uštědřit Ježíši pochvalu za jeho vysoké mravní zásady. Jsou ochotni stavět Ježíše nad Buddhu, Sokrata, Gándhího či Alberta Schweitzera.

Naneštěstí tito lidé nepozorují, že v Ježíši, který má pouze lidské vlastnosti, nemají již Pána, který jim může dát věčný život. Bible mluví o lidech, kteří si učinili vlastní bohy, že „vyměnili pravdu za lež a klanějí se a slouží tvorstvu místo Stvořiteli“ (Řím 1,25). Tak je tomu i s lidmi, kteří popírají Kristovo božství a doporučují lidem k následování jen lidský vzor.

Ježíš je Syn Boží. Přišel do světa s přesným posláním; svým utrpením a smrtí na kříži zachránil lidi před záhubou a svým slavným zmrtvýchvstáním zbavil moci nepřitele, který smrtí vládne. Žádný člověk, tedy ani Sokrates ani sv. Augustin ani Gamaliel nepřijde k Bohu bez Krista. „Já jsem ta cesta, pravda i život,“ řekl Pán Ježíš. „A není jiného jména pod nebem daného lidem, v kterém bychom měli být spaseni,“ učili apoštolové (Sk 4,12).

Pán Ježíš je pravdou, ne snad jednou z mnoha pravd, nýbrž tou jedinou pravdou s velkým „P“. A tu jsme u konce se „zlatou střední cestou“. Nikdo nemůže zůstat vůči Kristu neutrální a jenom jej tolerovat. Zde platí Ježíšovo: „Vaše slovo buď ano, ano — ne, ne. Co je nad to, je od zlého“ (Mat 5,37).

Učedníci byli v tomto bodu pozitivně netolerantní. Nemohli přestat svědčit o tom, co slyšeli, co na vlastní oči viděli a čeho se jejich ruce dotýkaly. Nemohli být jiní, byli „netolerantní“ z poslušnosti. „Více sluší poslouchati Boha než lidi“ (Sk 2,29). A především byli netolerantní z lásky. Zapřít, zatajit poselství, které může zachránit všechny, kdo mu uvěří, to by byla nejhorší zpronevěra. Zatajit ztracenému světu, že Vykupitel žije, vládne a zase přijde, to by byl největší projev nelásky k lidstvu.

Jednoho se však křesťanská „netolerantnost“ zříká za všech okolností, a to je násilí. Učedníci zde zastupují „netolerantnost“ ducha. Jejich jedinou zbraní je slovo, meč ducha, modlitba a utrpení. „Zavolali apoštoly, poručili je zbičovat, zakázali jim mluvit ve jménu Ježíšovu a pak je propustili“ (5, 40). Učedníci měli takový odpor ke každému násilí, že raději nespravedlnost trpěli, než aby ji působili. To je křesťanská netolerantnost. Bičováním porušili představitelé velerady dané slovo. Bičování co do tvrdosti figurovalo bezprostředně před trestem smrti. Apoštol Pavel prodělal tuto proceduru početně, jak později mimochodem poznamenal. O apoštolech tu pak čteme, že „odcházel z velerady s radostnou myslí, že se jim dostalo té cti, aby nesli potupu pro Ježíšovo jméno“ (5,41).

Kupodivu, že vůbec mohli jít. Jejich radost je lidsky nepochopitelná. Blahoslavenství, které platí pronásledovaným a tupeným, bylo jim lékem a posilou. Radují se z toho, že se jim dostalo přednosti prožít utrpení pro Kristovo jméno.

Gamaliel nezabránil této nespravedlnosti. Neřekl ani ano, ani ne, byl neutrální. Možná, že mu bylo uřednicku líto. Možná, že se za své kolegy v radě styděl. Ale své ano ke Kristu neřekl. Jelikož Kristus nebyl pro něho pravdou, zůstal stát opodál.

Podívejme se ještě důkladněji na Gamalielovu pravdu a moudrost. Podle něho jen to, co pochází od Boha, má v tomto světě trvání a to, co nepochází od Boha, prý zmizí v propadlišti dějin. Je to pravda, kterou zakusil farao a po něm Nabuchodonozor a ne jeden veliký i malý v tomto světě. Ale žel, je to jen poloviční pravda. Jak z bible i z historie známe, jsou také „mocné bludy“ a bezbožnosti, všemožné nepravosti, které mají velkou a dlouhou životnost. Délka trvání není důkazem pravdivosti. A obráceně, něco může být z Boha, a po krátkém čase zajde. Ale to lze pochopit pouze ve světle kříže a vzkříšení Ježíše Krista. Gamaliel nerozumí pravdě o pšeničném semeni, které musí v zemi zemřít, aby přineslo plody. Nerozumí velikonoční pravdě. Kristus, který je Pravdou, zemřel mladý, bylo mu 33 let, ale Gamaliel v něho nevěří.

Nechceme být proto jeho soudci. Neuvažujeme o celém příběhu, abychom soudili, ale abychom věřili, doufali a milovali. Chceme si s veškerou vážností položit otázku, jak je tomu s duchem Gamalielovým mezi námi. nemůže nám uškodit, když si položíme otázku, kam se poděla ona rozhodnost a neobjasnost pravých věřících, kteří dokázali vyznat: „Zde stojím a nemohu jinak. Bůh mi pomáhá. Amen.“ Kde jsou dnes kázání, která s plnou mocí staví lidi před rozhodnutí? Kam se podělo slovo, které pohne nejen k rozhodnutí, ale vede k poslušnosti, k sebeobětování a je-li zapotřebí, vyzbrojuje k utrpení, k nesení potupy pro jméno Kristovo?

Kristus svým učedníkům předpověděl: „Budou vás vylučovat ze synagog; ano, přichází hodina, že ten, kdo vás zabije, bude se domnívat, že tím uctívá Boha“ (Jan 16,2). Gamaliel učedníky nezabil, nýbrž díky své radě je zachránil před jistou smrtí a domníval se, že tím prokázal Bohu službu, že tím uctil Boha. Pomohl však svému národu proklouznout okolo Krista, vyhnout se Kristu. Nyní se otázka obrací k nám: Nepomohli jsme nevědomky někdy někomu vyhnout se Kristu? Nestali jsme se někomu překážkou, pro kterou nedojde spasení v Pánu Ježíši? Žalmista se modlí: „Kdo může rozpoznat bludy? Zprošť mě i vin, jež jsou mi skryty“ (Žalm 19,13). „Dobrořečím Hospodinu, on mi radí“ (Žalm 16,7).

J. MARCOLLA

...A PROTO JÍ DŮVĚŘUJEME

VÝZNAM BIBLE

„Jak zvláštní kniha musí ta bible být, když pro ni lidé tolik trpěli. Ráda bych ji někdy poznala.“ Tak si před několika desítkami let posteskla jedna prostá žena, když dočetla Jiráskovo *Temno*, které líčí pobělohorské utrpení věřících pro jejich lásku k biblí.

Netrvalo dlouho a její přání se splnilo. Jednoho dne zaklepal na její dveře muž s aktovkou plnou knih: „Jsem kolportér biblické společnosti,“ představil se, „a přicházím vám nabídnout odkaz Husa a Komenského — biblí.“

Žena biblí koupila a ještě ten den večer ji začala číst. S přečtenými stránkami její zájem upadal, záhy přeskakovala celé oddíly, až konečně biblí zklamaně odložila. Nejenom, že nenašla souvislý děj, který by ji vedl celou knihou, ale bylo tam mnoho věcí, kterým vůbec nerozuměla. A tak biblí uložila do knihovny a do ruky ji brala jen tehdy, když z ní utírala prach. Až po letech přišel jiný muž a opět nabízel na prodej biblí. Svěřila se mu se svým zklamáním. Dostalo se jí poučení: „Biblí nemůžete číst jako jiné knihy. To je učebnice, ve které se nám Bůh představuje a učí nás žít tak, abychom mohli získat věčný život. Biblí musíte studovat!“

Ještě ten den s biblí v ruce navštívila rodinu, o které jí muž řekl, že ji pro začátek se studiem bible pomohou. Začínala více a více chápat, proč v době temna lidé pro biblí trpěli a byli připraveni položit i život.

V BIBLI POZNÁVÁME BOHA

Jsou lidé, kteří se domnívají, že Boha mohou poznat v přírodě, ve vesmíru nebo že ho dokonce mohou objevit sami v sobě. Je sice pravda, že i apoštol Pavel vidí „v dešti a v časech úrodných“ i „ve všech věcech učiněných“ projev toho, jak Bůh zjevuje sám sebe všem lidem (Sk 14,17; Řím 1,20). Také žalmista poznává při pohledu na hvězdnou oblohu Boží slávu

a majestát (Žalm 19,2). Bible nám však říká, že Boží zjevení v přírodě není tak jasné, abychom si mohli vytvořit pravý obraz o tom, jaký Bůh je. Příroda nám dává částečnou představu o Boží moudrosti, vesmír o jeho velikosti, ale jenom v biblí nám Bůh podrobně zjevuje závoj tajemství, zjevuje svoji jedinečnost, představuje nám svůj charakter a nabízí svou lásku.

Tak se dozvídáme, že „Pán Bůh náš Pán jeden jest“ (Mar 12,29). A právě v tom, že je naším Pánem a Stvořitelem a zjevil člověku svůj charakter, spočívá podstata pravého náboženství, totiž láska k Bohu. V biblí to výstižně zachytil apoštol Jan: „V tom je láska: ne že my jsme si zamilovali Boha, ale že on si zamiloval nás.“ A k tomu pak dodává: „My milujeme jej, protože Bůh napřed miloval nás“ (1 Jan 4,10.19).

Jeho láska k člověku se v plné šíři zjevila v osobě Ježíše Krista. Nikdo jiný nežil, netrpěl a nemiloval jako on. V něm sestoupil Bůh na zem a stal se členem lidské rodiny. V něm se postavil na naše místo, trpěl tam, kde jsme měli trpět my a umíral, kde jsme my měli zemřít. To všechno se dovídáme jenom z bible. I když v ní čteme o mnoha lidech, přece je to v podstatě kniha jenom o Ježíši Kristu. Můžeme se s ním seznamovat již v nejstarších knihách Starého zákona, napsaných půldruhého tisíce let před jeho příchodem na naši zemi. A co teprve, když čteme osobní svědectví těch, kteří s ním tři a půl roku žili.

Martin Luther napsal: „Jako matka, když jde ke kolébce, vidí v ní jen své dítě, tak i my hledáme v biblí jen Krista.“

V BIBLI POZNÁVÁME SAMI SEBE

Bůh stvořil člověka a postavil na tuto zemi s jasným cílem a určením. Měl věčně žít a v úctě a poslušnosti se stýkat se svým Stvořitelem. Lidé však zneužili svobodnou vůli, vzepřeli se proti Bohu, a tak se v dějinách této

země začala psát chmurná kapitola hříchu.

Hřích nepřinesl člověku jenom smrt, ale zastřel mu temnou clonou i pohled na sebe sama. Od nepaměti se nad lidmi vznášejí palčivé otázky, na které se filozofové i náboženští vůdcové pokoušejí odpovědět: Odkud jsme přišli? Jaký smysl má lidský život, utrpení a smrt? Co se s námi nakonec stane? Kam odejdeme?

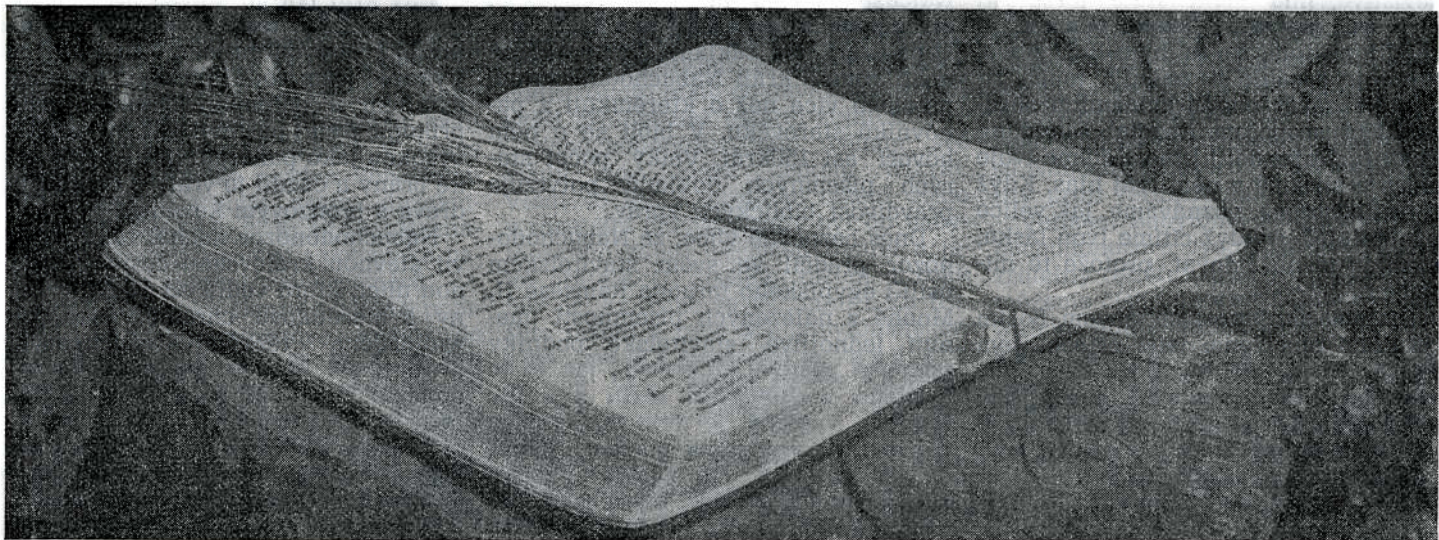
Bible na tyto otázky odpovídá s jistotou. Ukazuje nám náš původ: byli jsme stvořeni k Božímu obrazu. Odhaluje naše rozpokození, v němž se nacházíme: zmítáme se mezi dobrem a zlem, mezi štěstím a utrpením, mezi životem a smrtí.

Před zrcadlem bible odhalí člověk i své nitro a pozná sám sebe. Zjistí, jak je hříšný — samolibý, sobecký a zlý — a proto je odsouzen k ztracení. Ke svému údivu však zjistí, že ho Bůh přesto miluje, váží si ho, volá ho k sobě a nabízí očištění od špíny hříchu. Když při čtení Písma člověk odloží svou pýchu a bez předsudků a zaujatosti naslouchá Božímu hlasu, prožije to, co je v biblí popsáno: „...bude vším, co slyší, souzen a usvědčován, vyjdou najevo věci skryté v jeho srdci, takže padne na kolena a pokorí se před Bohem“ (1 Kor 14,25).

Není jiná kniha, která by měla takovou moc. Milióny lidí v minulosti bible probudila k věčnému životu — a stejnou moc má i dnes. Její poselství vlévá radost a pokoj do zlomených srdcí. Ve chvílích temna a beznaděje ukazuje cestu i cíl. I dnes otevírá oči, takže její čtenáři vyznávají jako kdysi Job, když dovolil, aby do jeho života plně vstoupil Bůh: „Jen z doslechu o tobě jsem slyšel, teď však jsem tě spatřil vlastním okem“ (Job 42,5).

BIBLE UČÍ, JAK SPRÁVNĚ ŽÍT

Bible není jen průvodcem na „onen svět“, jak se mnozí nesprávně domnívají. Ona nás učí správně žít a rozumět světu, ve kterém žijeme. Vždyť například morální zásady obsažené v Božím zákoně — desateru — jsou stále platné a zákony civilizovaných

národů z nich ve své podstatě vycházejí.

Příkázání „Nezabiješ“ chrání lidský život nejenom v jeho podstatě, ale podle Ježíšova výkladu vede k jeho šťastnému a důstojnému naplnění. Příkázání „Nesesmilníš“ staví na pevný základ štěstí a blaho rodiny, která je výchozí jednotkou společnosti. Bible učí, že v manželství se stávají muž a žena jedním tělem a jejich spojení považuje za trvalé. Dodržení této zásady je zárukou jistoty a štěstí manželů i dětí. Díky křesťanským normám určujícím vztah muže a ženy v manželství změnilo se i postavení ženy ve světě.

Také příkázání „Nepokradeš“ zaznívá v občanských zákonech. Ve svém biblickém výkladu opět nenapadá pouhou krádež, ale je proti každému přivlastnění si něčeho, na co člověk nemá nárok a co mu nepatří. V plné šíři nabádá k poctivé práci, která jediné opravňuje nárok na odměnu za ni. Toto příkázání přestupuje každý, kdo si chce přivlastnit výsledky práce svých bližních.

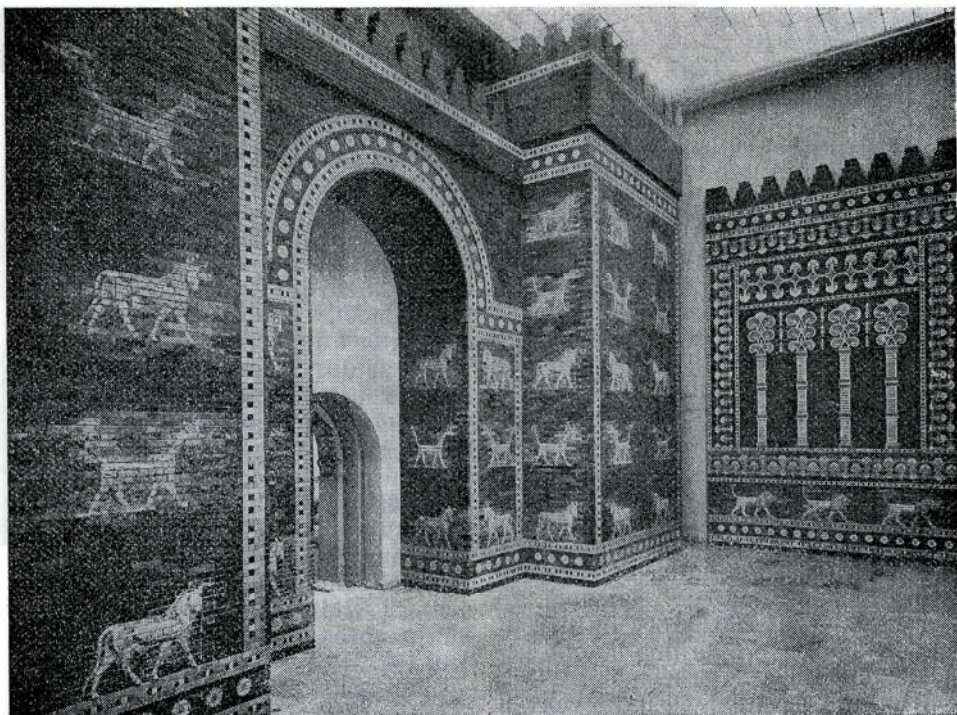
Jestliže bible vede člověka k pravdomluvnosti, čestnosti, přívětivosti, shovívavosti, trpělivosti a lásce, pak v něm nechce vypěstovat vlastnosti, které by uplatňoval a rozvíjel teprve „jednou na věčnosti“, ale především již zde na zemi. Vždyť tento život je prověřkou pro život věčný. A dodejme ještě, že požadované vlastnosti jsou přínosem pro každou společnost, vnášejí jas a pohodu do všech mezilidských vztahů.

V neposlední řadě stojí ještě za zmínku, že bible také učí zdravě a střídavě žít. Učí poctivě pracovat, ale ukazuje také, jak správně odpočívat.

Velký skotský kazatel Cumming jednou hovořil se členy svého sboru o významu a hodnotě bible. Věřící mužové a ženy vyprávěli, co všechno tato Boží kniha v jejich životech učinila. Ziskuchtivý obchodník vyznal, jak ho naučila vážit si trvalejších hodnot, než jsou peníze. Bývalý opilec vydal svědectví, jak s biblí v ruce a na modlitbách získal sílu, aby se vzdal alkoholu. Jedna žena se přiznala, jak byla závistivá, jiná měla stále mrzutosti pro svůj kletý jazyk. Všichni se shodli na tom, že to bylo Boží slovo, které je zasáhlo a změnilo jejich život. Na závěr onoho zvláštního shrummáždění se potom kazatel Cumming modlil: „Bože, čtli jsme a čteme tvoje slovo a slyšíme v něm tvůj hlas. Když ti nasloucháme, poznáváme, jak velice nás miluješ. A když cítíme tvou lásku, musíme tě následovat, protože tě milujeme.“

Stejnou zkušenost se slovem Božím učinila i ona žena, jejíž příběh jsem vyprávěl na začátku. Od onoho dne, kdy začala biblí studovat, ji už nikdy neodložila. Až do svého vysokého stáří ji četla denně. A za její lásku k biblí nepřestanu být nikdy vděčný.

Ta žena byla moje matka! J. D.

DANIEL A NABUCHODONOSOR

Kniha proroka Daniele zaznamenala pyšný výrok krále Nabuchodonozora: „Zdali není veliký tento Babylon, který jsem svou mocí a silou vybudoval jako královský dům ke slávě své důstojnosti?“ (Dan 4,27).

Podle knihy Daniele se Babylon stal jedním z největších měst starověku a Nabuchodonozor jeho nejslavnějším králem. Výsledky archeologických výzkumů již mnohokrát potvrdily správnost biblických údajů. Tato skutečnost je zvláště významná, když pomyslíme, kolik námitek a kritických připomínek bylo vzneseno proti knize proroka Daniele.

Největší část archeologické práce v Babylóně vykonala zřejmě výprava, kterou v letech 1899 — 1917 vedl německý archeolog Robert Koldewey. Tato výprava znovu vynesla na denní světlo tisíce hliněných tabulek, válečků a dalšího popsaného materiálu. Nejčastěji se na nich objevuje jméno Nabuchodonozora nebo jeho otce Nabopolazara. Na základě těchto písemností víme o králi Nabuchodonozorovi mnohem více než o kterémkoli z panovníků starověku. V bibli se o něm hovoří asi 150krát. Velký počet starých písemných dokladů potvrzuje pravdivost biblických zpráv.

Dnes bezpečně víme, že Nabuchodonozor předčil ve svém stavitelském úsilí i egyptského faraóna Ramsese II. Mnohé z nalezených písemností jmenují jednotlivé stavitelské podniky podobně pyšným způsobem, jak je to uvedeno v citovaném textu z knihy Daniele. Typický je text na tabulce uložené v torontském muzeu: „Nechť člověk vzdělaný čte znovu a znovu o všech mých činech, které jsem popsal ve svém nápisu, ať stále myslí na

chválu, kterou si zasloužím od bohů.“

Město Babylón, které Nabuchodonozor zdědil po svém otci, mělo téměř čtvercový půdorys o straně přibližně 1,5 km. Ve městě stála řada paláců, administrativních budov a chrámů. Největší a hlavní chrám byl zasvěcen bohu Mardukovi. Nabuchodonozor nechal postavit nový palác asi 5 km severně od původního města a celé město rozšířil směrem k západu. Po přestavbě měřil obvod města přes 15 km. Celé město bylo obehnané systémem dvojitých hradeb silných 8 a 9 m. Vnitřní město mělo ještě jedno opevnění. Opět to byl systém dvojitých hradeb silných 4 a 9 m. Na hradbách mohl jet pohodlně vůz se čtyřspřežím. Mezi hradbami byly vodní příkopy.

Koldeweyova expedice odkryla části zdí a základy mnoha Nabuchodonozorových budov. Na většině cihel je možno rozeznat královskou pečeť. Samotný král popsal stavbu hradeb takto: „Nechal jsem postavit mocnou hradbu, aby chránila město Babylón. Vykopal jsem vodní příkopy, vyzdil je asfaltem a pálenými cihlami, podél příkopu jsem postavil silnou hradbu vysokou jako pahorek. Dal jsem jí velké brány a osadil je vraty z cedrového dřeva s bronzovým kováním.“

Nabuchodonozor nechal také postavit slavnou královskou cestu, posvátnou ulici, která vedla od Ištařiny brány k Mardukovu chrámu. Ulice byla vydlážděna těžkými vápencovými kvádry. Na každém stálo: „Nabuchodonozor, král Babylóna, syn Nabopolazarův, králem Babylóna jsem já. Ulici Babelu vydláždil jsem kvádry pro průvod velkého pána Marduka. Marduk, pán, uděluje věčný život.“

Některé nápisy hovoří o výpravách

do pohoří Libanonu, odkud přiváželi cedrové dřevo na stavbu. Mezi honosné tituly, kterými se Nabuchodonozor nechal oslavovat, patřil také název „královský dřevorubec“. Nedaleko Iš-tařiny brány našel Koldewey prostor, kde se podle jeho názoru nacházely visuté zahrady, považované ve starověku za jeden ze sedmi divů světa. Objevil obrovské cihlové oblouky, které tvořily základy celé stavby, odkryl rovněž zvláštní zařízení, které mělo pomoci věder dopravovat vodu nahoru a zavlažovat zahrady.

Mnohé texty popisují také náboženské cítění panovníka. Jeden z nich hlásá: „Nabuchodonozor, král spravedlnosti, pokorný a ponížený, který ví, co je to úcta k bohům, který miluje spravedlnost a právo, který hledá život a který vložil do úst lidu úctu k mocným bohům.“ V jiném nápisu říká: „Ó, Marduku, pane bohů, můj božský stvořiteli, nechť jsou mé skutky před tebou spravedlivé, nechť trvají na věky.“

Náboženský zápal tohoto panovníka vysvětluje také jeho hlavní stavitelský zájem — stavby a přestavby chrámů. Známe přes dvacet projektů tohoto druhu. Největším z nich je chrám Marduka v Babylóně a chrám boha Nebo ve městě Borsippa. Ve zprávě o rekonstrukci Mardukova chrámu, kterou započal Nabopolazar, se říká: „Přiložil jsem svou ruku k tomu, abych pozdvihl návrší E-temen-an-ki tak, aby mohlo soutěžit s nebem.“ Nejstarší částí tohoto chrámu pocházejí podle názoru odborníků z doby kolem roku 2000 před Kristem. Mají za to, že to mohou být také zbytky slavné babylónské věže. Po Nabuchodonozorově přestavbě měl chrám sedm stupňovitých teras, nejvyšší z nich téměř sto metrů nad úroveň okolního terénu. Na horní plošině stála Mardukova svatyně vysoká 16 m, zvenčí obložená zlatem a modře smaltovanými cihlami.

NABUCHODONOZOR A JUDSKÉ KRÁLOVSTVÍ

Staré nápisy nejen dokládají historickou přesnost knihy proroka Daniele, ale rozšiřují naše vědomosti o mnoho cenných poznatků. Podle nich si můžeme vytvořit živý obraz událostí v době, kdy babylónská říše přímo podstatně ovlivnila dějiny Božího lidu. Babylónské zajetí oznámil jako první prorok Izaiáš judskému králi Ezechiášovi (viz Iz 39,5-8). V knize proroka Jeremiáše nazývá Bůh Nabuchodonozora třikrát svým služebníkem (viz Jer 25,9; 27,6; 43,10). Naznačil tím, že Bůh používá i pohanské panovníky ke splnění svých záměrů.

Kniha proroka Daniele začíná popisem Nabuchodonozorova vpádu do Judska. Líčí, jak byli do Babylóna odvedeni zajatci, mezi nimi také Daniel a jeho tři přátelé. Toto období dějin popisuje celá řada tabulek. Nejvýznamnější mezi nimi jsou tzv. „babylónské kroniky“. Hovoří o pádu Ninive v r. 612, o bitvě, která zničila moc-

nou Assyrskou říši. Hovoří také o bitvě u Karkemíše v roce 605 př. Kr. (viz Jer 46,2). Nabuchodonozor jako korunční princ zde dobyl velkého vítězství. Jeho otec jej poslal proti armádě egyptského faraóna.

Judský král Joziáš padl v bitvě u Megidda, když se postavil se svou armádou na odpor Egyptanům. I když byl jeho pokus neúspěšný, zpomalil pohyb egyptské armády a umožnil tak Nabuchodonozorovi, aby v získaném čase zničil poslední pevnost Assyřanů, Háran, a zneškodnil tak možného spojence Egyptanů v bitvě u Karkemíše.

Bitva u Karkemíše patří k nejvýznamnějším bitvám v dějinách. Touto válkou zmizela jednou provždy z dějinné scény Assyrská říše a Egypt přestal navždy hrát významnou velmocenskou roli ve světě. Babylónská říše ovládla tehdejší civilizovaný svět. Tak byly připraveny podmínky, aby Nabuchodonozor mohl naplnit prorocky předpověděné poslání.

Podle babylónských záznamů dostal Nabuchodonozor těsně po bitvě zprávu o smrti svého otce. Okamžitě se vydal na cestu do Babylóna, aby si zajistil trůn, vzápětí se ovšem vrátil na bojiště. Podle klínopisných tabulek, stejně jako podle zpráv bible (Jer 47,5-7) pak dobyl města Aškalón na pobřeží Středozemního moře. Tabulky dokládají také údaj z 2 Král 24,7, kde čteme: „A egyptský král už nikdy ze své země nevytáhl, protože babylónský král zabral od Egyptského potoka až k řece Eufratu všechno, co předtím patřilo králi egyptskému.“

Možná, že vůbec nejzajímavější zprávou z Babylóna je popis obléhání Jeruzaléma, který nechal zaznamenat samotný Nabuchodonozor. Obléhání začalo 18. prosince 598 př. Kr. a protáhlo se až do 16. března 597 př. Kr. Tehdy se město vzdalo. To je případ, kdy můžeme určit naprosto přesné datum události zaznamenané v bibli (2 Král 24,10-17). Tehdy byl zajat Judský král Joachin a na jeho místo jmenoval Nabuchodonozor loutkového panovníka Sedechiáše. Babylónské záznamy tuto skutečnost potvrzují. Těsně po 2. světové válce se našla tabulka, na které je král Joachin jmenován spolu se svou matkou, manželkami, dětmi a ostatními judskými zajatci. Podle tohoto textu dostával dvacetkrát vyšší přiděly než ostatní zajatci.

Nabuchodonozor táhl během své vlády do Judska celkem třikrát. Vládl 43 let. K prvnímu tažení došlo v roce 605 př. Kr. Tehdy byl do babylónského zajetí odvezen Daniel a jeho přátelé. O druhém tažení z roku 597 př. Kr. jsme se již zmínili. Za třetího tažení v roce 587 babylónská armáda zničila město Jeruzalém i překrásný Šalomounův chrám. O všech třech taženích hovoří bible i babylónské záznamy.

Mezi nejpřekvapivější nálezy, které hovoří o daném dějinném údobí, patří jistě tzv. „Lakšské dopisy“. Jedná se

Kniha tato združuje to sobě všec, o častých státi, aš do kap. 7. o častých to kreví se budoucí diti mých. Při to cech státek, vřaznje se na Dancelovi fixacím jelaštní vyšetřující příklad, gafoj praví pobožnosti, tať p vřaznje w gafochrofu potušených, stálosti a nepohyb- tednosti : a gať Bůh Proroka tohoco dítužnu darg slopmi naplniti a ošvřiti rátiť/tať je on y řiz, fuchj byli w zapomenutí přísti, zase připomínaua, jacmčli a střeť mých vyšetřiti, y řizno neznámé fixacím přecití, a ge vyšetřiti mohl. Proč Dancel y tam mezy egypti nároty welice byl na střeť mých : o- rošam pak w lidu Božího/ pončavaj y sam Bůh fixacím vyšetřiti rátiť, gafoj modlitbám geho, je v welicé přigemnosti a wřaznosti byty před geho Bo- žskau vřebností : (Ezech. 14. d. 14.) tať y vřaznosti maudrofti geho, fixacím ho potit. (Ezech. 28. a. 3.) W prorocký pak o budoucích věcech, združje se zřetelně a fixacím vřazní, anobř gisť časum vymě- ření, w nichž Krýsus Bůh w těle zgeniti se, a tagem šim vyšetřující našeho dokonati mět. Kterýchžto
D o i j. 202

o 21 hliněných tabulek, které nalezl v letech 1935 a 1938 J. L. Starkey ve městě Lakš. Jde o narychlo napsané zprávy jistého Hoziaše velitele judské posádky v Lakši, Jošovi. Hoziaš velel malé jednotce, která měla na určeném místě sledovat a předávat dál ohňové signály. Ve 4. dopise píše: „Nechť můj pán ví, že sledujeme signály z Lakše podle všech pokynů, které nám náš pán dal, protože nemůžeme pozorovat Azeku.“ Město Azeka již zřejmě padlo, protože již nevysílalo žádné signály. Nyní bylo na řadě Lakš. Tyto dopisy jsou posledním zoufalým voláním o pomoc.

Informace z tabulek odpovídají přesně údajům z knihy proroka Jeremiáše 34,7: „Vojsko babylónského krále bojovalo Jeruzalému a proti všem zbylým judským městům, proti Lakši a Azece; z opevněných judských měst zůstala jen tato města.“ Nedlouho po Azece padlo i Lakš. Pak se Nabuchodonozorovy armády obrátily proti Jeruzalému.

Velikost Babylóna, moc a sláva Nabuchodonozora vystupuje z dějin jako zřetelný reliéf. Kniha proroka Daniele můžeme číst s naprostou důvěrou. Historické údaje archeologie přesně doložila. Je-li historická část plně spolehlivá, můžeme mít také naprostou důvěru k prorockým této knihy, která hovoří i o naší době a o událostech, které očekáváme v brzké budoucnosti.

Podle zahraničních pramenů zpracoval K. NOWAK

Elizeus oděn prorockým pláštěm

Mezi největší proroky Starého zákona patří prorok Eliáš. Byl to věrný a nebojácný muž. Žil v době, kdy v severním království izraelském vládl slabošský král Achab, který si vzal za manželku modloslužebnou fénickou princeznu Jezábel. Když se Jezábel stala královnou, nechala vyvraždit téměř všechny proroky Hospodinovy. Eliáš však byl předivnou Boží péčí uchráněn od smrti. Skrýval se v samotě u potoka Karit. Po třech a půl letech strašného sucha, které předpověděl, stanul Eliáš směle před králem Achabem, vytkl mu jeho slabošství, jeho spoluúčast na vraždách, které prováděla Jezábel i propagování modloslužebných kultů, spojených s orgiemi. Na výzvu prorokovu svolal Achab na horu Karmel stovky kněží boha Bále a obrovský zástup Izraelitů. Na výzvu Eliášovu připravili Bálovi kněží oběť volka a celé hodiny křičeli k svému bohu, aby se k nim přiznal a zapálil jejich oběť. Bodali se přitom meči a oštěpy, až je polévala krev. Kejkliřům se pochopitelně nic nepodařilo. Živý Bůh — Stvořitel se však oslavil skrze Eliáše. Na prorokovu vroucí modlitbu zapálil Hospodin oběť; oheň vypil i veškerou vodu z příkopu kolem oltáře. Všechny lid, který prošel těžkými zkouškami v době sucha, volal: „Jen Hospodin je Bůh!“ Kněží Bálovi byli potrestáni smrtí. — Jakmile se to však dověděla krvežíznivá královna Jezábel, vzkázala Eliášovi, že jej zabije. Prorok, který se těšil, že nastane doba reformace a že po letech strašného pronásledování konečně budou moci volně pracovat a budovat, utíká před hněvem zlé královny. Vyčerpán a zmalomyslněn volá k Bohu: „Už dost, Hospodine, vezmi si můj život, vždyť nejsem lepší než moji otcové.“ Eliáš se domníval, že je u konce svých sil. Zatím však chtěl Hospodin použít svého služebníka k vykonání dalšího důležitého reformačního díla.

Zkoušenému prorokovi dal Bůh zahrlednout záblesk naděje o rozšíření jeho služby. Podmínky nebyly tak zlé, jak se Eliáš domníval. Spravedlnost ještě nevymřela. Pochodeň, kterou držel chvějící se rukou, měl předat mladšímu muži. Bůh mu přikázal, aby pomazal za proroka mladého Elizea. Eliášův úkol ještě nebyl skončen. Musí vychovat příštího velkého vůdce pro Boží věc.

Povzbuzen setkáním s Bohem vydává se na cestu, aby splnil Boží příkaz. Jde krajinou na východ od Mrtvého moře a pak vzhůru kolem Jordánu. Na galádeských výšinách přichází do hospodářské usedlosti Safata z Abelme-huly. Eliáš dříve na tuto rodinu nemyslel. V letech odpadlictví však Sa-

fat a jeho manželka zachovali živou víru v Boha. Když drželi na loktech svého novorozeného syna, pojmenovali jej Elizeem, což znamená: „Bůh je moje spasení!“ V době temnoty viděli zrakem naděje konečné vítězství pravdy. Jejich usedlost se jmenovala „Abelme-hula“, což znamená „Louka plesání“. Jejich radost v Pánu byla hluboká a trvalá (1 Král 19, 19-21).

Jak krásná byla nyní Safatova pole, když po letech strašného sucha se všechno zazelenalo! I poušť rozkvetla jako růže. Vyprahlá země zvlhla a byla připravena k orbě. Rolník Safat je v pilné práci. Eliáš vidí dvanáct spřežení, orajících pole. Jak radostný pohled na tolik oráčů! Podle zvyku Hebrejců rolníkův syn musel být jedním z nich. Prorok pozoruje oráče a přemýšlí, který z nich by mohl být syn. Poznal jej. Kráčí přes zorané pole. Přiblíží se k Elizeovi a zahalí jej do svého pláště. Syn Safatův pochopil, jak hluboký význam má tento čin. Význam je nepochybný: byl pověřen úřadem proroka, má se stát nástupcem Eliášovým.

Kdo je ten mladý muž, tak zřetelně poctěný Bohem? Na galádeské pahorkatině žil Elizeus tichým a spokojeným životem. Byl vychován v rodině věřících lidí. Byl poslušný vůči rodičům a vždy projevoval ochotu ke spolupráci. Daleko od zhýralého Samař, jeho odpadlictví i sofistiky vyrůstal hoch v náboženství svých předků, ochoten vždy poslouchat svého otce a Boha svých otců. Byl ochoten splnit ve svém životě všechny Boží plány.

Bůh může použít jako své nástroje mladé lidi, kteří milují rodiče. Když nemilujeme ty, kteří pro nás tolik obětovali, jak můžeme milovat Boha? Eliáš pověřil Elizea podle Božího příkazu. První slova, která zazněla z úst mladého muže, svědčí o jeho lásce a příchyllosti k rodičům: „Dovol, ať políbím otce a matku. Pak půjdu za tebou.“ Nedovedeme si představit krásnější vyjádření poslušného syna. — Pozorujeme také Eliášovu odpověď: „Jdi a vrať se! Nezapomeň, co jsem ti učinil.“ Tato slova nám připomínají muže, který Pánu Ježíši řekl: „Mistře, budu tě následovat, kamkoli půjdeš!“ Tehdy mu Ježíš odpověděl: „Lišky mají doupata a ptáci hnízda, ale Syn člověka nemá kde by hlavu složil“ (Mat 8,20). Jinými slovy: „Hledáš-li nějaké materiální výhody tím, že mne chceš následovat, pak přicházíš k nesprávné osobě. Rozmysli si to!“

Podobně zkoušel Eliáš Elizea. Prorok chtěl říci: „Zajímáš-li se o své rodiče více než o službu Bohu, proč by ses nevrátil domů? Nezapomeň, co jsem ti učinil! Já jsem pouze posel.

Nepovolávám tě já, ale Bůh sám. Někdo, kdo je mimo mne i tebe, tě zve, abys mu sloužil. Ty se musíš při tomto povolání sám rozhodnout. Máš-li jistotu, že tě Bůh vyzývá, abys mu posvětil svůj život, pak odpověz!“ — V srdci Elizeově mohly vzniknout pochybnosti: „Elizee, snad to jen vítr zavál Eliášovým pláštěm. Máš jistotu, že tento starý prorok udělá pro tebe něco zvláštního? Snad je to všechno pouhá náhoda!“ Bylo nyní na něm, aby odpověděl pečlivě a s modlitbou na rtech. Jen on sám se mohl rozhodnout. I my všichni se musíme učit dát Bohu správnou odpověď ve správnou chvíli.

Elizeus se vrací na pole a zabíjí tažná zvířata. Maso uvařil na dříví z jejich jha a dal je lidu. Uspořádal slavnost pro rodiče, jejich spolupracovníky a přátele. Rodiče byli stejně ochotni uposlechnout Boží výzvu jako jejich zbožný syn. Elizeus opouští otcovský dům bez lítosti nad tím, že tu měl své pohodlí a majetek. Skoncoval navždy s minulostí. O tom svědčí jeho zvláštní čin: zabil býky a uvařil pro lid maso na dříví z dobytčího jha. Už neměl pluh, ke kterému by se mohl vrátit; spálil jej. Už neměl tažná zvířata, kterými by oral brázdy na poli svého otce. I ta pole obětoval Bohu. Zpřetrhal každé pouto, které jej vázalo. Od daně šel cestou, kterou mu Bůh naznačil. To znamenalo, že musí zůstat s Eliášem. Mladý muž si celým srdcem zvolil tvrdý a nesnadný úděl s prorokem. Spálil všechny mosty. Asi osm nebo deset let potom věrně sloužil Eliášovi.

Je pozoruhodné, jak i v pozdější době bylo na královském dvoře vydáno svědectví o charakteru Elizeovy práce. „Jeden ze služebníků krále izraelského řekl: „Je zde Elizeus, syn Safatův, který líval vodu na ruce Eliášovy.“ Tedy řekl Jozafat: „U toho jest slovo Hospodinovo.“ I šli k němu, král izraelský a Jozafat i král idumejský“ (2 Král 3,11.12). Syn zámožného zemědělce opustil svůj majetek a stal se služebníčkem prorokovým. „Lil vodu na ruce Eliášovy.“ Po léta konal ochotně práci pomocníka. Nezapomeňme, že Safat měl polnosti, na kterých pracovalo dvanáct oráčů! V Abelme-hule byla úrodná půda. A přece Elizeus byl ochoten konat pro proroka malé služby; a konal je jako pro Boha samého. Proto mu mohla být později svěřena větší odpovědnost. Pán Ježíš prohlásil: „Kdo je věrný v nejmenší věci, je věrný také ve velké; kdo je v nejmenší věci nepoctivý, je nepoctivý i ve velké“ (Luk 16,10).

Elizeus přijal Eliášovu nabídku okamžitě. Nekladl si žádné další podmínky. Neřekl: „Pověz mi nejdříve, co mám dělat.“ Neptal se: „Kde budu bydlet a jak tam budu žít?“ Nekladl otázku: „Jak vysoká bude moje mzda?“ Nekladl si žádné podmínky. Když Eliáš vložil na jeho ramena prorocký plášť, byl ochoten odpovědět kladně a jednoznačně na Boží volání. Krvežíznivá Jezábel vládla ještě jako

královna. V té době bylo nebezpečné být Božím prorokem. Jelikož však mladý Elizeus důvěřoval Bohu, nebál se lidí.

„Dovol, ať políbím otce a matku,“ to byla jeho jediná prosba. My někdy jednáme jako onen muž z evangelia, který pravil Pánu Ježíši: „Dovol mi, Pane, abych šel napřed pochovat své-

ho otce“ (Luk 9,59). I my se někdy domníváme, že musíme počkat, až uložíme k odpočinku své rodiče, než bychom odpověděli kladně na Boží volání k službě pro království Boží. Elizeus to tak neučinil. Políbil své drahé, rozloučil se s nimi a šel za hlasem Božím.

Apoštol Pavel říká o věcech, které

jsou zapsány v Písmu: „Všechno, co je tam psáno, bylo napsáno k našemu poučení, abychom z trpělivosti a z povzbuzení, které nám dává Písmo, čerpali naději“ (Řím 15,4).

Nechť je nám mladý Elizeus vzorem svou zbožností, oddaností Bohu a bezmeznou ochotou sloužit Bohu kdekoli a za jakýchkoli podmínek.

PROBLÉMY DOSPÍVAJÍCÍCH

Dospívající člověk má často dojem, že musí zápasit s nepoměrně velkými a těžkými problémy. Domnívá se, že by je mohl úspěšně vyřešit, kdyby mu v tom nebránily nepříznivé okolnosti. Nechápe, že tím největším problémem je on sám. Jakmile se naučí rozumět svým reakcím a pocitům, zmizí většina jeho problémů. Dovolte mi, mladí přátelé, abych se obrátil přímo na vás.

Když ses naučil lépe rozumět sám sobě — to je tvůj první velký problém — může přijít na řadu problém druhý — a to je vztah k rodičům. Snaž se vcítit do jejich myšlení a jednání. Protože jsi už téměř dospělý, vznikl mezi tebou a tvými rodiči zcela nový vztah, obě strany se mu musejí přizpůsobit. Jako dítě jsi byl zcela závislý na péči, ochraně a vedení svých rodičů. V dětství tě rodiče seznamovali s okolním světem, který byl pro tebe úplně cizí. Varovali tě před nebezpečími a rozhodovali za tebe. Pak přišla školní léta a ty ses začal se světem seznamovat sám, ale odpovědnost za všechno nesli dál rodiče.

Stal se z tebe mladý člověk. Tvůj obzor se rozšířil. Vzdálený svět tě úžasně přitahuje. Toužíš po větší nezávislosti, abys jej mohl objevovat. Zdá se ti, že největší překážkou jsou rodinná pouta. Někdy by ses chtěl zbavit všech svazků s rodinou, abys mohl svobodně jít za svými cíli. Ve skutečnosti je však to stále přizpůsobování v rodině velmi důležitou součástí tvé přípravy na pozdější úspěšný život.

Jistě jsi už slyšel, že rodina je základ, na kterém stojí lidstvo a celá civilizace. Proto je rodina tak důležitá. Rodiče se ti také snažili ukázat smysl náboženství

a účel náboženských zásad v životě. Právě náboženství nebrání plnému životu.

Tvoji rodiče jsou starší než ty. Viděli už mnoho lidských tragédií. Měli možnost pozorovat, co vede k úspěchu a ke štěstí, ale také, co vede ke zklamání a bolestem. Na základě svých zkušeností rádi svým dětem, aby je varovali před podobnými chybami. Můžeš být šťastný, když rodiče cítí takovou odpovědnost a chtějí ti pomáhat, abys správně poznal život, vyhnul se jeho nástrahám a propastem. Dnes nechápeš lásku svých rodičů, ale jistě víš, jak mnoho pro ně znamená. Čím budeš starší, tím více budeš chápat velikost pravé rodičovské lásky. A až budeš mít jednou sám děti, pak teprve pochopíš, jak je život rodičů svázán s životem dětí. Když se děti v životě dobře uplatní, je to nejlepší odměna za všechnu jejich námahu. Když ovšem děti udělají v životě nešťastné rozhodnutí a nesou nevyhnutelné následky, je to pro rodiče to nejbolestivější zklamání, jaké jim život mohl přinést.

Jako dítě jsi samozřejmě uznával rodičovskou autoritu. Neuvědoměle jsi cítil, že tvé štěstí a blaho závisí na poslušnosti. Samozřejmě, že jsi občas udělal něco po svém, ale pochopil jsi, že neuposlechnutí rodičů ti přinášelo jen těžkosti. Nyní jsi dorostl a tvůj vztah k rodičům se poněkud změnil. Samozřejmě si rodičů vážíš a uznáváš jejich dobré snahy, ale cítíš, že nastal čas, abys svůj život vzal do vlastních rukou. Život tě láká a ty bys dělal rád, co se ti líbí. Máš radost ze všech důkazů své dospělosti. Máš také pocit sebe-důvěry a omezení rodiny tě nebaví. Jsi netrpělivý a brozně rád

by ses zbavil jakéhokoli dozoru. Rád bys šel, jak se ti to líbí.

Prožíváš dobu velkých změn. Začal jsi jako dítě a vyjdeš z ní jako dospělý. Odpovědnost za všechno poznenáhlu přechází z rodičů na tebe. Dospívání, to je pozvolný vývoj. Podle zákona se staneš dospělým dnem svých osmnáctých narozenin. Neznáme ná to však, že včera jsi byl ještě dítě a dnes jsi už dospělý. Přechod z dětství k dospělosti trvá několik let.

Doba dospívání není snadná ani pro tebe ani pro tvé rodiče. Rodiče mají jistě radost z každého projevu tvého zrání. Nechtějí, abys zůstal stále nesamostatným dítětem. Jsou na tebe hrdí, když poznávají, jak se poznenáhlu rozvíjí tvé schopnosti moudře rozhodovat a spravovat své záležitosti. Rodiče vědí, jak je to důležité. Nemohou se o tebe starat do nekonečna, jednou se musíš postavit na vlastní nohy. Naproti tomu je zcela samozřejmé, že ti nemohou dát příliš brzy naprostou svobodu, po které tak toužíš. Umění správně se rozhodovat nezáleží jen na věku. I když ti je šestnáct nebo osmnáct let, není to záruka, že se umíš správně rozhodovat. Každým rokem rostou tvé schopnosti a zkušenosti.

Pozvolné přenášení odpovědnosti můžeme znázornit jednoduchým příkladem. Představ si lano, které se převíjí z jedné lodi na druhou. Na počátku je celé lano stočeno v pravidelných závitěch na jedné lodi. Námořníci přenesou volný konec lana na druhou loď a tam je začnou znovu navíjet. Na první lodi lana stále ubývá, na druhé pozvolna přibývá. Námořníci na obou lodích musejí pracovat stejnoměrně. Kdyby jedna skupina pracovala rychleji než druhá, došlo by k problémům.

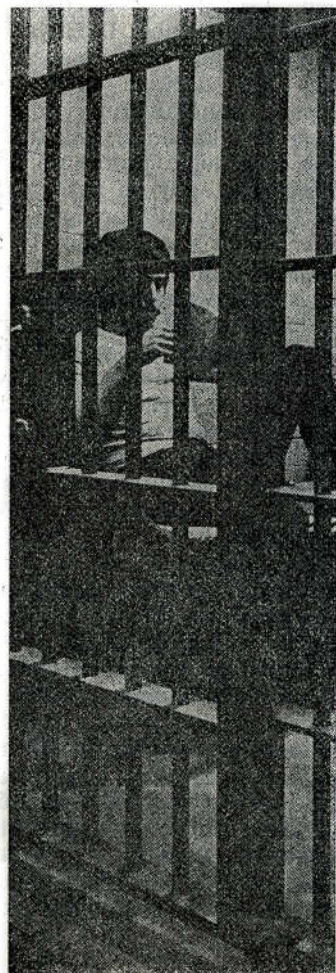
Podobně je tomu i v životě rodiny. Když se chce dospívající člověk příliš rychle vymanit z rodičovského vlivu, dostává se do potíží a těžkostí. Oprošťování rodičovské autority musí být pozvolné. Když rodiče vidí, že se jejich dítě rozvíjí správně, dávají mu krůček za krůčkem více svobody. Možná, že se ti zdá, že rodiče čekají příliš dlouho, než ti v určitých věcech dopřejí samostatnost. Nebuď netrpělivý, když se ti zdá, že jsi dospělejší, než za jakého tě považují rodiče.

Chceš ti vyprávět příběh, abych ti názorně ukázal situaci, ke které v mnoha rodinách dochází. Jendovi bylo devatenáct. Jeho otec pracoval jako vedoucí prodejny v menším městě. Kdykoli měl Jenda čas, chodil mu pomáhat. Osvědčil se jako spolehlivý a důvěryhodný spolupracovník. Samostatně zařizoval mnoho věcí, nosil peníze do banky, obstarával různé pochůzky. Většinou

při tom jezdil autem svého otce. Otec mu je bez váhání půjčoval, protože jezdil opatrně a uváženě.

Nechť mu však půjčovat auto na výlety s kamarády. Rodiče se domnívali, že je ještě příliš mladý a že by to nemuselo dobře dopadnout. Jednou chtěli spolužáci společně oslavit narozeniny jednoho z nich. Rodiče oslavence všechny pozvali na večírek. Protože bydleli na opačném konci města, poprosil Jenda tatínka, aby mu půjčil auto. Chťel svézt ještě další kamarády. Otec tentokrát souhlasil a Jenda byl nesmírně hrdý.

Bylo půl jedenácté a rodiče netrpělivě vyhlíželi, kdy se Jenda vrátí. Odbila jedenáctá, půl dvanácté a Jenda nikde. Otec měl opravdu starost, co se jen mohlo stát. Když Jenda v půl jedné dorazil domů, maminka plakala a otec se opravdu zlobil. Aniž čekal na jakékoli vysvětlení řekl: „Protože jsi přišel domů tak pozdě, ztratil jsi mou důvěru. Věkřát už auto nedostaneš!“ Nazlobeně mu vysvětloval, jak měli

o něj strach a jak je zklamal. Konečně se ke slovu dostal také Jenda. Když večírek v deset končil a všichni se začali rozcházet, požádala jej maminka oslavence, aby odvezl domů paní Svobodovou, která jí pomáhala připravovat jídlo. Paní Svobodová bydlela asi 3 km za městem. Jenda samozřejmě rád vyhověl. Na zpáteční cestě píchli kolo. Když je chtěli vyměnit, zjistili, že i náhradní kolo je pichlé. Museli jít ke strýci, který bydlel na kra-

ji města, půjčit si od něj kolo, zaneš ho k autu a dát všechno do pořádku, aby mohli pokračovat v jízdě. Než to všechno zařídili, bylo půl jedné. Po tomto vysvětlení se otec začal na věc dívat poněkud jinak. Bylo mu trapně, protože si uvědomil také svou chybu. Dopoledne totiž píchl kolo, ale nedal je opravit, proto hoši nemohli situaci vyřešit na místě. Ale maminka nebyla spokojena. „Jendo, proč jsi nám od strý-

ce Václava nezatelefonoval, když sis u něj půjčoval kolo? Věděli bychom, co se děje a nemuseli jsme mít strach.“ Jenda překvapeně namítl: „Ale maminko, to mě ani nenapadlo. Chtěl jsem se co nejdříve dostat domů.“ Všechno se vysvětlilo, Jenda se omluvil a všichni šli spokojeně spát. Podobné situace mohou nastat v každé rodině. Rodiče mají přirozeně o své děti strach. Nechtějí pochybovat o jejich dobrých

úmyslech. Pouze se obávají, že nějakou situaci podcení nebo že dojde k neštěstí. Bezstarostnost dospívajících obavy rodičů jenom zvětšuje. Kdyby Jenda opravdu zatelefonoval, nemuseli mít nejistotu a strach. Rodiče velmi často nevědí, kolik důvěry mohou dát dospívajícímu dítěti a mladý člověk je zase netrpělivý, protože mu rodiče připadají staromódní a přehnaně úzkostliví.

K. ŠPINAR

TĚLO — CHRÁM DUCHA

ÚNAVA jako varovný signál

některých částí těla, od celkové únavy a ochablosti.

Vědecké výzkumy už dávno ukázaly, že snížení energie ve svalch je

Učedníci Pána Ježíše pracovali se svým Mistrem často s největším vypětím sil. Byli tak zaměstnaní, že neměli mnohdy ani chvíli k oddechu. Evangelista Marek zaznamenává, že Pán Ježíš zpozoroval jejich únavu a jak na to reagoval: „Pojďte na pusté místo a odpočiňte si“ (Mar 6,31).

Vedle bolesti je únava nejsilnější varovný signál našeho organismu. Lidem se často stává, že nerozumějí dobře smyslu bolesti nebo únavy. Podceňují je. A přitom únava — ať to zní třeba paradoxně — je dar přírody. Jemně a spolehlivě upozorní organismus, že se příliš namáhal, že přepjal své síly. Především z tohoto hlediska bychom se měli dívat na každý druh únavy.

Stroj nemá takové možnosti jako živý organismus. Přístroj nebo motor se často opotřebuje, přestává mít plný výkon a nakonec přestane pracovat docela. Ale až do této chvíle je schopen provozu v každém okamžiku, v kterékoli době. U živých bytostí je to jiné. Jejich organismus má k dispozici jen určitou míru způsobilosti k práci, k nějakému výkonu. Vyčerpání se tato kapacita, pak funkce ochabnou a člověk potřebuje odpovídající odpočinek, aby se zase, třeba podobně jako akumulátor, „nabil“ energií a aby se mu znovu obnovily síly.

Člověk může skutečně za určitých okolností vyčerpat rezervu svých sil a dostat se až na pokraj svých možností, že už to dál prostě nejde. Vzpomeňme si jen na sportovní výkony závodníků na olympiádě. Ale i v zaměstnání klademe často na organismus velké nároky, přeháníme požadavky, a tím mu škodíme. Stává se to většinou u svobodných povolání a u zaměstnání, kde se pracuje samostatně nebo v úkole. Už zde se projevuje jednoznačně, že vyčerpání je jev, který nás zasahuje tělesně i duševně, jedna složka ovlivňuje druhou.

Únava je předzvěstí vyčerpání, které už může znamenat těžké poškození zdraví. Únava je tedy signální zařízení našeho těla. Mohli bychom ji přirovnat ke žlutému světlu na křižovatce, které předchází červenému signálu „Stůj“. Je to varování, které nemůžeme zanedbávat a překračovat bez nebezpečí. Při únavě rozlišujeme únavu některých svalových skupin, tedy

důsledkem chemické reakce, na jejímž konci zůstává vytvořená kyselina mléčná. V těle však máme některé svaly, které obdivuhodně nepodléhají únavě. Patří k nim stále činný srdeční sval a svalová vrstva kolem cév a střev.

Když někdo přijde domů unaven buď z dílny, pole nebo kanceláře, pak to nemusí být tělesná únava, ve které by už nic nedokázal. Hraje zde velkou roli duševní situace. Může nastat nějaká zvláštní situace nebo katastrofa, třeba vypukne požár, srážka vlaků nebo nějaká přírodní pohroma a unavený člověk v tu chvíli dokáže vydat ze sebe takové výkony, které by do něj nikdo neřekl. V mimořádných situacích se zmocňuje člověka i mimořádná síla. Tuto rezervní mimořádnou schopnost těla by však člověk neměl bezohledně využívat.

Dochází jistě k situacím, kdy jsou mimořádně velké nároky na organismus výjimečně nutné. Ale nutit tělo k nadměrným výkonům pravidelně a únavu potírat buď kávou nebo cigaretami, či dokonce nějakými prášky, to je velmi nezodpovědné. Výrazně si tím poškozuje zdraví. I když to hned nepozorujeme, vymstí se nám to později. Není možné nutit tělo k nadměrným výkonům trvale, ať je to čímkoli. Takový doping, nesprávné a nepřirozené bičování k výkonu, naše tělo prostě natrvalo nesnese.

Zvláštním druhem únavy je náhlá a zdánlivě neopodstatněná únava. Ta bývá příznakem nějaké přicházející nemoci. Nebo si vzpomeňme na tzv. „jarní únavu“, kdy tělu po překonané zimě chybějí vitamíny. Někdy nás přepadne únava i krátce po přestálé nemoci. Ve všech podobných případech bychom se měli poradit s lékařem. V rekonvalescenci a při určitých formách únavy nám pomáhá vitamín C, který je bohatě zastoupen v čerstvém ovoci a v ovocných šťávách.

Závěrem můžeme říci, že únavě podléhají všichni lidé, i když si to snad ani neuvědomují. Kristova slova o odpočinku platí pro lidi dnes právě tak, jako pro jeho učedníky tenkrát. Není správné, je-li člověk pracovní stále přetěžován, ať už jde o jakoukoli práci. I věřící člověk musí umět odhadnout své síly a při únavě přestat.

MUDR. N. H.

„Nemám čas!“ To je věta velmi často užívaná jako výmluva na Boží pozvání. Přitom je to Bůh, který člověku poskytuje stále nové příležitosti a vhodný čas, aby se uchopil jeho ruky. Takové možnosti dával svému lidu mnohokrát. Před zničením Jeruzaléma a rozptýlením Izraele mezi všechny národy nechal Bůh zaznít hlas Jana Křtitele. Ovšem nejsilněji promluvil Bůh hlasem Ježíše Krista, který chtěl shromáždit svůj lid, jako „kvočna shromažďuje svoje kuřátka“. Izrael však nechtěl poznat dobu Božího pozvání.

Slyšíme Boží volání my? V knize Jobově čteme, že Bůh promlouvá k člověku dvakrát i třikrát. Ve které době mluví Bůh k člověku nejvhodněji — v mládí? Mladý člověk chce mít všechnen čas pro sebe. „Vždyť jsme jen jednou na světě, proto užijme světa, pokud jsme mladi“. Tak to často slyšíme kolem sebe. Poslechnout, když ke mně v mládí mluví Bůh? Na to není čas. Kdy tedy — v mužném věku? To má člověk tolik práce, že není vůbec na nic čas. Zamyslet se nad Božím voláním, připomenout si Boha, k tomu přece potřebujeme čas. Ale ten nám právě chybí. Tak tedy ve stáří? Když zestárneme, jsme už příliš unavení a slabí, než abychom přijímali něco nového. „Až na to bude čas.“ Nemluví tak dnes mnoho křesťanů? Nechtějí se sice Pánu Bohu nějak protivit, ale — nechce toho Pán Bůh od nás příliš moc?

Jenom Bůh nám může dát příhodnou dobu, kdy se máme obrátit k Pánu Ježíši. Místodržitel Felix ji dostal tenkrát, když k němu promlouval apoštol Pavel. Také Pilát dostal svou chvíli, kdy měl možnost více se přiblížit k Pánu Ježíši. Bylo to tenkrát, když se mu Ježíš představil jako Král pravdy. Pilát tu dobu nevyužil, Felix také ne. Pro všechny nerozhodné příjde den, v kterém poznají, že všechno ztratili.

Pane, otevři nám oči, abychom se pro tebe rozhodli v pravý čas. „Dnes, uslyšíte-li jeho hlas, nezatrvejte své srdce“ (Žalm 95,7).

Pro Felixe už nepřišla příhodná doba, ve které by mohl ještě jednou slyšet o Kristu. Proč nevyužil možnost obrácení? Kdo odpoví na toto „proč“? Bůh stvořil člověka se svobodnou vůlí. Pán Ježíš zve všechny lidi a nabízí jim spasení. Rozhodnout se však musí každý sám. Kdo lehkomyslně nepřijme dar, kterým je příhodný čas, nevyužívá Boží nabídku.

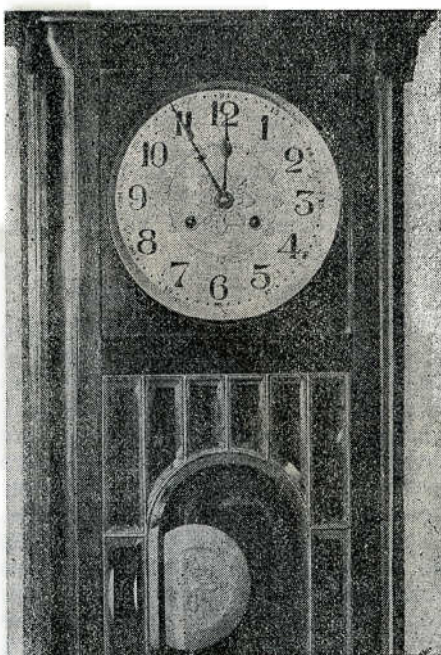
Felix klesal ve svém postavení stále níž. Do Říma k císaři na něho docházely žaloby stále častěji. Jeho nespravedlivá rozhodování nezůstala utajena. Když byl odvolán ze své funkce, nechal apoštola Pavla úmysl-

TEN ČAS

*Felix se ulekl a odpověděl:
„Pro dnešek můžeš jít, až budu
mít čas, dám si tě zase
zavolat“ (Sk 24,25).*

K. ŠPINAR

ně ve vězení, ačkoli věděl, že je nevinen. Ztratil přízeň císaře a byl poslán do vyhnanství. Zemřel v chudobě a vnitřní rozervanosti. Jeho žena a syn zahynuli při výbuchu Vesuvu. Felix tedy nevyužil příležitosti, kterou mu Pán dal. Vymlouval se, že nemá čas. Jak je tomu s námi?

Podívejme se do zrcadla dnešní doby v básni, která má výstižný nadpis. Poznáváme v ní někde sebe?

PANE, NEMÁM ČAS

MICHEL QUOIST

Pane, vyšel jsem, velku chodili lidé, odcházeli, přicházeli, pospíchali, pádili.

Kola pádila, vozy pádily, auta pádila, ulice pádila, město pádilo.

Pádili, aby neztratili čas.

Pádili za časem, aby čas dohonili, aby získali čas.

Na shledanou, pane, odpusťte, nemám čas.

Zase se zastavím, nemohu čekat, nemám čas.

Končím tento dopis, neboť nemám čas.

Rád bych vám pomohl, avšak nemám čas.

Nemohu to přijmout, není čas!

Nemohu přemýšlet, psát, jsem přetížen, nemám čas.

Chtěl bych se modlit, ale nemám čas.

Pane, rozumíš? Nemám čas!

Dítě si hraje, nemá čas... Později...

Školák musí psát úkoly... Nemá čas... Později...

Student má své cvičení a tolik práce, nemá čas... Později...

Mladý muž sportuje, nemá čas... Později...

Otec má své děti, nemá čas... Později...

Babička a dědeček mají vnoučata, nemají čas... Později...

Jsou nemocní! Mají své starosti, nemají čas... Později...

Umírají, nemají... Pozdě!...

Nemají! Ano, už nemají čas!

Tak pádí všichni lidé za časem,

Pane, pádí světem, pospíchají,

zmítání, přetížení, reptajíce,

a nikdy nedocházejí cíle.

Chybí jim čas, dokonce jim velmi chybí čas.

Pane, jistě ses zmýlil ve výpočtech. Musí v nich být základní chyba.

Hodiny jsou příliš krátké, dny jsou příliš krátké, život je příliš krátký.

Ty, který stojíš mimo čas, se usmíváš,

Pane, když vidíš, jak se s ním potýkáme, a ty víš, co činíš.

Nemýlíš se, když člověku přiděluješ čas. Dáváš každému čas, aby činil,

co chceš ty.

Člověk však nesmí ztrácet čas,

promrhávat čas, zabíjet čas.

Čas je darem od tebe, je pomíjivým darem, který nelze uschovat.

Pane, mám čas. Mám všechnen svůj čas pro sebe. Všechnen čas, který mi dáváš ty: roky mého života, dny

mých let, hodiny mých dnů, všechno patří mně.

Je na mně, abych je naplnil, klidně a s důvěrou,

naplnil je zcela, až po okraj,

a přinesl tobě,

abys ustátou vodu proměnil ve vzácné víno,

jako jsi učinil kdysi v Káni, při svatbě lidí.

Pane, neprosím tě dnes o čas, učinit to a pak ještě ono.

Prosím tě o milost v čase, který mi dáváš, učinit svědomitě to, co ty chceš, abych učinil.

Bojovníci pravdy

MILAN HLOUCH

Pán Ježíš a apoštolové by stěželi poznali církev, na jejímž počátku stáli, kdyby ji mohli spatřit o třináct nebo čtrnáct století později. V církvi zůstalo jen málo z původní chudoby a prostoty prvních křesťanů, kteří považovali Ježíše Krista za jediného Pána a Spasitele a Písmo za jediné pravidlo života a víry. Středověká církev nezůstala této zásadě věrná. Sama rozhodovala o víře a životě lidí a osobovala si práva, která patří jedině Bohu. K Božím přikázáním přidávala svá vlastní nařízení. Z víry, která pramení z oddanosti Kristu, se stalo pouhé rozumové přitakání tomu, co učí církev. Kázání Božího slova, které bylo centrem prvokřesťanských pobožností, téměř vymizelo a na jeho místo se dostaly obřady a svátosti, které ustanovila církev. V době vrcholného středověku zastihujeme církev jako pořadatele světa, u níž se projevují všechny charakteristické znaky slávy, ale také předzvěsti nastávajícího úpadku. Zbytečně církevní instituce potřebovaly stále více prostředků k svému náročnému provozu, což vedlo ke zkorumpování kněžstva a k vydírání prostého lidu. Bohatství a moc odvedly vysoké církevní hodnostáře i řadové kněze od pravé zbožnosti a křesťanské opravdovosti.

Není tedy divu, že se už delší dobu ozývaly varovné hlasy vyzývající k nápravě kněžstva a výzvy k návratu církve v prostý stav církve prvotní. To bylo cílem nejen reformních snah, které vzkličily přímo na půdě římské církve, ale i skupin, které žily na jejím okraji. V druhé polovině 12. stol. se dobrovolně rozhodl pro chudobu a nezajištěný život pcestného kazatele evangelia lyonský kupec Valdes. Jeho žáci se rozšířili po mnoha zemích a jejich protestní hlasy neumlčela ani světově organizovaná inkvizice, kterou prelátská církev zřídila zejména proti nim.

Po celá dvě následující staletí neuhasne tento menšinový vzdor, až na počátku 15. století znovu vzplane v husitských Čechách. Právě zde povstane mnozí zbožní mužové odhodlaní bojovat za pravdu Ježíše Krista a jeho slova. Budou klást důraz na Písmo svaté a stavět jeho ustanovení nad církevní předpisy. Budou zdůrazňovat Boží milost a klást ji nad jakoukoli pomoc lidskou. Budou stírat rozdíly mezi knězem a laikem a vykreslí ideál čisté církve, která se bude blížit vzoru církve apoštolské.

V tomto ročníku našeho časopisu

vám chceme představit šest takovýchto „bojovníků pravdy“, kteří připravovali cestu pro nástup husitské reformace anebo už stáli přímo na jejím prahu. Mnozí z nich zůstali po celý život věrnými členy římské církve, ale svým životem i kazatelským a literárním úsilím ukazovali vpřed a razili cestu svým pokračovatelům. V našem seriálu se budete moci seznámit nejen s jejich obdivuhodnými životními příběhy, ale také „ochutnat“ z plodu jejich literární práce. Přejeme si, aby odkaz každého z šesti „bojovníků pravdy“ byl pro všechny čtenáře výzvou k zamyšlení nad svým vlastním vztahem ke Kristu a k jeho pravdě a pobídkou k odhodlání zasvětit svůj život službě Kristu.

KONRÁD WALDHAUSER

V době panování Karla IV. církevní vývoj v Čechách vrcholil. Církev dosáhla nebývalé moci a bohatství. Není divu, že v církvi tak bohaté vzrůstaly i nedostatky: formální zbožnost, prodávání církevních úřadů, pokles mravů kněžstva i lidu. Karel IV. byl ovšem moudrý a zbožný král a pečoval nejen o rozvoj řemesel, obchodu a vzdělání, ale současně se snažil brzditi mravní zkaženost. To byl také důvod, proč roku 1363 povolal do Prahy významného kazatele a mravokárce Konráda Waldhausera.

Konrád Waldhauser pocházel z městečka Waldhausu v Dolních Rakousích, kde byl mnichem tamního augustiniánského kláštera. Waldhauser byl věrným dítětem katolické církve, ale neřesti v církvi ho pohoršovaly. Využíval proto všech příležitostí k tomu, aby s výmluvností jemu vlastní vybízel své posluchače k nápravě života. Když se v jubilejním roce 1350 odebral do Říma, cestou kázal proti hříchům lidí. Po návratu do Vídně opět kázal, tentokrát proti svatokupectví a neřestem kněží. Na adresu studentů volal: „Věřte ve světlo a jděte od pravdy k pravdě!“

Když na pozvání krále Karla IV. a arcibiskupa Arnošta z Pardubic přijel do Prahy, začal horlit proti všeobecně panující mravní zkaženosti. Zprvu nezbudil velkou pozornost, ale zanedlouho jeho kázání začala přitahovat takové množství Pražanů, že se všichni do kostela sv. Havla ani nevešli. Proto Konrád často vyšel na prostranství před kostelem a kázal tam.

V kázáních se neohroženě dotýkal pohoršlivého života laiků i duchovních, kněží světských a ještě více kláš-

terních. Ostře vystupoval proti kupčení s církevními úřady a s ostatky svatých. To bylo příčinou mnoha jeho konfliktů s mnichy, kteří mu způsobovali mnoho trpkých chvil. Zato s uspokojením mohl sledovat výsledky, kterých dosáhl svými kázáními především u bohatých měšťanů a inteligentů německé národnosti v Praze. Ti tvořili jádro jeho posluchačů, protože kázal jen německy a latinsky. Máme zprávy o tom, že v důsledku jeho kázání vraceli lichváři nečestně získané peníze, bohaté měšťanky odkládaly nádherná roucha, zhýralci, kteří zprvu chodili i na jeho kázání jen z touhy po kratochvili, zanechávali pohoršlivého života.

Konrád získal vážnost a oblibu také u studentstva jak německé, tak české národnosti. Na jejich přání napsal i své největší dílo, „Postilu studentů svaté university pražské“, dílo, které se rozšířilo v takovém množství rukopisů, jakého nedosáhl spis žádného z ostatních předchůdců Husových. Díky tomu, že toto hlavní Waldhauserovo dílo se dochovalo až do dneška, můžeme se i my stát posluchači jeho kázání. Je čtvrtá neděle po sv. Trojici a Konrád Waldhauser káže na text z ev. Lukáše 6,36: „Buďte milosrdní, jako je milosrdný váš Otec.“

„Milé děti! Minulou neděli jsme slyšeli, jak náš Spasitel byl milostivý k hříšníkům, k sobě je milostivě přijímal, s nimi mluvil a stoloval. Svaté čtení na dnešní neděli nás učí podobné vlastnosti — milosrdenství. Mějme milosrdenství, které nás navrácuje k nebeskému království. Boží syn říká: „Buďte milostiví“. Evangelista neříká: „Buďte mocní jako Otec nebeský“, ani neříká: „Buďte moudří jako Boží Syn“, neboť k moci jsme pošetilí, ale k milosrdenství máme předpoklady. Proto nás nenutí k moci ani k moudrosti. Vždyť když chtěl tu moc dosáhnout onen první anděl Lucifer, ztratil ji, byl shozen s nebe. Tenkrát řekl: „Vstoupím do nebe, nad hvězdy

Boha silného vyvýším stolicí svou a budu rovný Nejvyššímu.“ Bůh nás nenutí ani k moudrosti. Když bylo člověku satanem řečeno: „Okus tohoto ovoce, budeš moudrý tak, že budeš vědět dobré i zlé“, člověk podlehl pokušení, a byl vyhnán z ráje. Bůh nám přikazuje milosrdenství, z něhož pochází mnohý užitek. Písmo svaté praví: „Blahoslavení milosrdní, nebo oni milosrdenství nacházejí.“

Máme vědět, že člověk se má smilovat nejprve nad sebou samým a nad svou duší. Nebo kdyby tak nebyl milostivý Hospodin, nesnažil by se vysvobodit člověka z hříchu, a člověk by byl ztracen. Svatý Augustin o Božím milosrdenství praví: „Kdyby nebyl Hospodin milostivý, dávno by počátek pokolení lidského zahynul a neměli bychom z hříšných spravedlivé,“ aby nám byli příkladem. Protož smilovati se má každý sám nad sebou a nad svou duší, aby ji nevydal na zatracení.

Neposlouchají Šalomouna, který dává dobrou radu: „Nejprve pamatuj na svou duši, potom abys Bohu sloužil, a vždy srdce své v dobrých činech zachovávej.“

Ale mnozí nedbají o svou duši; mnohem více dbají a starají se o své tělo, aby je v rozkoši měli. Je-li nemocno nějakým neduhem, ihned hledají lék. Je-li lačné, ihned hledají jídlo. Je-li žízňivo, ihned hledají je napojiti. Ale na duši nedbají, aby ji vyléčili.

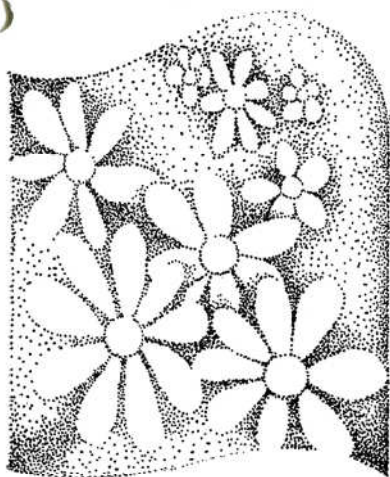
To bylo první milosrdenství. Druhé milosrdenství se týká bližního. I když něco proti tobě učinil, odpusť mu. Kristus velí milovati nejen svého bližního, ale i nepřitele. Praví: „Milujte své nepřátele a činite dobře těm, kdož vás nenávidí.“ To je veliké milosrdenství.

Třetí milosrdenství patří každému hříšníku. Má litovat toho, že rozhněval svého Spasitele. Spasitel nám při-

kazuje: „Buďte milovníci svých bratří“. Svatý Pavel radí a říká: „Jeden o druhého pečuj, a tak naplníte zákon Boží.“

Čtvrté milosrdenství je, aby člověk měl milosrdenství k chudému a dával mu almužnu. Tobiáš praví: „Čím více máš, tím více pro Boha dávej chudým.“ Spasitel dal tělo i duši pro chudého. Když ho nakrmíš a napojíš, učiníš sobě poklad věčný v nebesích. Rozdělujme se s chudými, rádi jim svou almužnou pomáhejme. Tak to udělal i svatý Martin, který dal svůj plášť chudému. Vždyť svatý Augustin praví: „Tomu, kdož neučiní milosrdenství chudému, stane se soud bez milosti. Nuže, Spasitel svým příkladem nás učil, abychom byli milosrdní...“

Tak končí kázání Konráda Waldhausera, které hluboce zasáhlo do svědomí tehdejších obyvatel Prahy. Může oslovit i nás dnes, může zasáhnout i do našeho života.

Z KNIHY PŘÍRODY

V této nové rubrice chceme uvažovat o jedinečných dívech stvoření, o veliké moudrosti a umění našeho Boha Stvořitele. Podobně jako můžeme v různých učebnicích studovat tematiku, která nás zajímá, podobně jako v bibli studujeme zvěst o záchraně člověka a o plánu spasení, tak můžeme objevit i v přírodě mnoho poučného. Příroda je veliká učebnice, která odhaluje mnohé divy a taje života. Žalmista vyznává: „Nebesa vypravují o Boží slávě, obloha hovoří o díle jeho rukou“ (Žalm 19,2).

VELBLOUD — ZVÍŘE, KTERÉ SNESE VŠECHNO

V nejstarších knihách bible se velmi často hovoří o zvířatech, která byla nepostradatelná, velmi užitečná a svým způsobem nenahraditelná. Jsou to velbloudi, jedna z největších zvláštností pouště. Jejich kosti byly nalezeny ve vykopávkách nejstarší semitské kultury v palestinském Gezeru. Podle odhadu archeologů pocházejí z doby 3000 let př. Kr. Lze tedy říci, že velbloud patřil mezi nejstarší zdomácně-

lá zvířata v Palestině. U četných národů Blízkého východu i Asie bylo jmění odhadováno podle počtu velbloudů. Bible to připomíná v několika příbězích. Patriarcha Job měl před svou nemocí 3000 velbloudů a po zkoušce mu Bůh opět požel na jeho věrnost, takže se jejich počet zdvojnásobil (Job 1,3; 42,12). Rovněž Abraham obdržel darem od faraona stádo velbloudů (1 Moj 12,16). O izmaelitských kupcích čteme v 1 Moj 37,25, že vezli na velbloudech kadidlo a vonné věci do Egypta. O sousedních národech Izraele, Madiánských a Amalechitských, se dokonce vypravuje, že měli velbloudů jako pisku na mořském břehu (Soud 7,12). Královna ze Sáby přivezla na velbloudech vonné věci, zlato a drahé kameny, když navštívila Šalomouna (1 Král 10,2). Již v těchto dávných dobách poznali lidé cenu velbloudů a používali je jako velmi spolehlivý dopravní prostředek k přepravě lidí i nákladů. Je zvláštní, že v těžkých podmínkách pouště, kde je ve dne všespalující vedro, v noci chlad, kde vítr zvedá velká mračna jemného pisku, se velbloud osvědčuje ještě i v dnešní

době plné moderních dopravních prostředků.

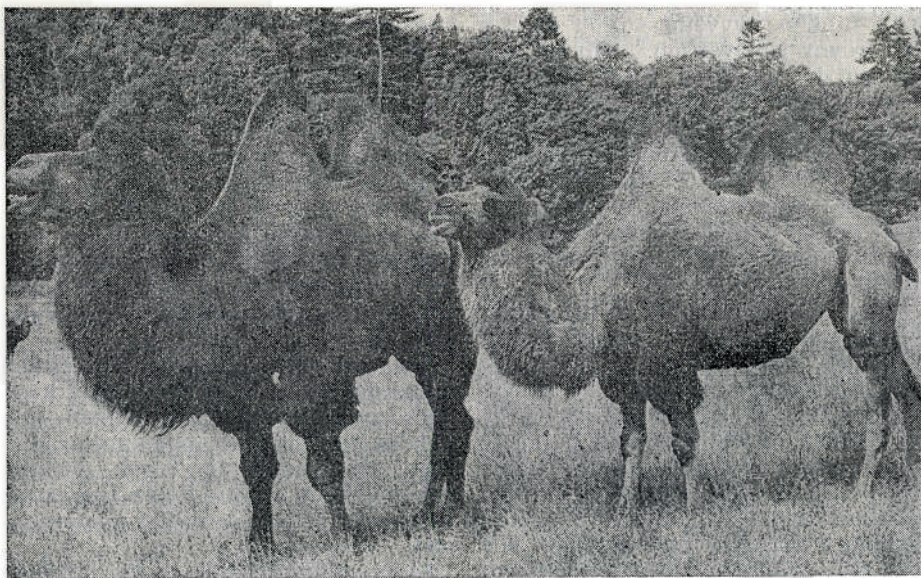
Velbloudi tvoří samostatnou čeleď. Nejtypičtější z nich je dvouhřbý velbloud *Camelus bactrianus*, nazývaný drabař, který se dostal do Palestiny ze Střední Asie. Jednohřbý velbloud *Camelus dromedarius*, zvaný dromedár, žije na Blízkém východě a v Africe. Tato zvířata nemají rádi šťavnatou trávu. Z bohatých pastvin bývají nemocní. Požírají raději pouštní rostliny, které stejně jako oni bojují o přežití. Jako by právě z nich čerpali svou sílu. Velbloud má hrozná zuby, které zvláště ze spodní čelisti trčí jako porcelánové střepy. Dokáže utrhnout třeba silnou větev z akácie; hrubými pysky odláme trny, rozžvýká ji a vyplivne ven téměř suchou kaši. Požírání i velmi ostré bodliny ze suchých trnitých keřů. Díky rozštěpenému a velmi pohyblivému hornímu pysku se přitom nezraní. Požírání všechno možné. Stává se, že sežere i sedla a postroje a všechno stráví.

Velbloudi krácejí rychlostí čtyř až pěti kilometrů za hodinu svou pozoruhodnou kolébavou chůzí, při níž se vždy tři nohy s talířovitými a mozolnatými šlapkami dotýkají země. Nezanechávají ani na jemném pevném písku téměř žádné stopy, i když váží od 450 do 700 kg. V plném tempu vydrží jít čtrnáct hodin denně, den co den, týden co týden. Vlečou přitom na hřbetě až dva metráky nákladu, ale ani náklad přes 300 kg není výjimkou. Jejich potravou je nevelká otýpka sena ráno a večer. V krajině zcela bez vody překonává vzdálenosti s neuvěřitelnou vytrvalostí, nevídanou u žádných jiných zvířat. S nákladem se dovede vyšplhat do výšky až 4000 m nad mořem! Karavana, která putuje pouští, nikdy nepřerušuje svůj denní pochod. Ať chce člověk jíst, pít, či cokoli jiného, karavana táhne dál, dokonce i tehdy, když se nějaké zvíře zhroutí

vyčerpáním. To se stává úplně znenadání a bez jakéhokoli nářku. Žádná moc na světě nepřinutí k pohybu velblouda, který sám skoncoval se životem. Nechají ho tedy, kde je a putují dále.

Velbloud je podivuhodně přizpůsoben k životu na poušti. Je vysoký přes dva metry a dlouhý tři metry. Je to největší zvíře žijící v Palestině. Pán Ježíš použil jeho velikosti, aby poučil zákoníky a farizeje. U Mat 23,24 je nazývá slepými vůdci, kteří cedí nápoje, aby v nich nebyl ani jediný mrtvý komár a přitom „polykají“ velbloudy. Jde tu jistě o protiklad nejmenšího a největšího. Farizeové byli mimořádně úzkostliví v maličkostech, ale zapomínali na mnohem větší a důležitější pravdy — na spravedlnost, milosrdenství a věrnost. Ztratili měřítko pro to, co je v Zákoně velké a co malé. Kdybychom mohli nasednout na velblouda, který putuje pouští, pak bychom teprve začali obdivovat, jak moudře a s jakou samozřejmostí vybavil Bůh toto zvíře, aby bylo schopno žít v náročných podmínkách. Z výšky 230 cm nad písečnou stezkou bychom viděli, že jeho hlava, krk i záda vypadají v poměru k jeho velikosti a délce jako úzký horský hřeben, na kterém se polední slunce nemá téměř kde opřít. Hlava na úzkém krku je mimo dosah pisku, který vítr zvedá většinou jen do výšky dvou metrů. Úzké šterbinovité nozdry, velké pysky, malé oči pod tlustými víčky se přitom pevně zavírají. Tvar celého těla je vysoce funkční.

Co je však na velbloudu neobdivuhodnější, je jeho schopnost dlouho nepít. Tuto záhadu nedokáže věda vysvětlit beze zbytku. Při putování pouští vydrží drabaři bez obtíží nic nežrat a nepít až tři dny, v zimě až 8 dní! V zimě jsou v krajních případech schopni vydržet zcela bez vody až dva měsíce! Dromedáři dokáží i v létě jít s plnou zátěží bez vody až 7 dnů. Tato zvířata jsou zoologickou záhadou, pokud jde o výměnu látkovou a biologické procesy. Překvapují svou schopností omezovat ztrátu vody v organis-

mu. Kdysi se tvrdilo, že jejich hrb a žaludek jsou zásobárnami vody, které po zabití zvířete zachraňovaly život žiznícím cestovatelům. Nedávno však bylo zjištěno, že hrbol je jen fyziologickou zásobárnou vody. Není v něm voda, ale zásoba tuku. Ta hrouda na jeho hřbetě váží až 20 kg. Postupně ji může měnit na vodu, až hrb visí splasklý jako pytel. K přeměně této železné zásoby svého organismu potřebuje velké množství kyslíku. Musí proto velmi intenzivně dýchat.

Velbloudi se takřka nepotí. Teplota jejich těla se mění podle okolí od 32 do 40,5 °C. Vědci vysvětlují, že se jedná o termoregulaci. Vrozený termostat se tedy stará o to, aby se teplo v těle nehromadilo. Krev se nezhušťuje jako u člověka, který se proti teplu musí bránit pocením, a tak při teplotě 50 °C ztrácí každou hodinu litr tekutiny. Nevysvětlitelným jevem zůstává i to, že velbloud může zhubnout v krátkodobě o 25 % své hmotnosti a nezahynout při tom. Stejně ohromující je, že dokáže tuto ztrátu zase rychle vyrovnat a že za čtvrt hodiny vypije až 120 litrů vody! Člověk, který v krátké době vypotí jen 10 % své hmotnosti, oslepe, ohluchne, zešílí. Ani pití už

ho pak nezachrání před smrtí. Velbloud dokáže snášet bez obtíží také obrovské výkyvy teploty. V létě až +50 °C a v zimě -40 °C.

Jak důmyslné je toto zvíře uzpůsobeno pro své prostředí. Za zmínku jistě stojí i to, že poskytuje ještě vlnu, která je jednou z nejvíce ceněných druhů vlny na světě. Z jednoho zvířete se získává najednou asi 4,5 kg vlny. Srst je dlouhá až 20 cm. V minulosti z ní byla zhotovována hrubá látka, zvláště na stany, ale také na nejhrubší oděv. Je známo, že oděv z velbloudí srsti nosil Jan Křtitel (Mar 1,6), Eliáš (2 Král 1,8) a pravděpodobně ho používali všichni Boží proroci (Zach 13,4). Chovatelé zužitkovávají dokonce i velbloudí trus, používají ho jako paliva.

Dá se říci, že velbloud snese téměř všechno. A my můžeme jen obdivovat jeho schopnosti žít v takřka nemožných podmínkách. Pán Ježíš vyzvedl jeho vlastnosti „dokázat nemožné“. Když chtěl ukázat, jak těžko se dostane člověk milující peníze a bohatství do království Božího, řekl, že „snáze projde velbloud uchem jehly než bohatý do Božího království“ (Mat 19,24).

MILAN DROBÍK

TAKÉ SE MĚNÍŠ?

Navštívil jsem naši starou sestru ze sboru. Vyprávěla mi o svém životě a pak mi ukázala staré album rodinných fotografií. Požádal jsem ji, aby mi o každé fotografii něco řekla. Byla tam také jedna stará, zažloutlá fotografie, na které se usmívala hezká dívka. Zeptal jsem se: „Kdo to je?“ Podívala se na mne udiveně, jako by byla překvapena mou naivní otázkou, a odpověděla: „To jsem přece já. Tenkrát mi bylo sedmnáct.“ Dnes je jí přes osmdesát. Jak se léty změnila!

I my bychom se asi podivili při prohlížení některých našich starých fotografií. Asi bychom si povzddechli a řekli: „Ano, to jsem byl kdysi já. A jaký jsem dnes?“ V bibli čteme: „Nepřizpůsobuj-

te se tomuto světu, nýbrž proměňujte se obnovením své mysli“ (Řím 12,2).

Ať chceme nebo nechceme: měníme se. Změna je na nás vidět po několika letech i bez našeho přičinění. Proč tedy bible píše, abychom se sami snažili o změnu, o proměnu? Náš text hovoří o obnově mysli, tj. o obnově v duchovním životě, ve smýšlení a zájmech. Znamená i změnu citění, celkové povahy člověka. Bylo by ideální, kdyby tělesná změna v důsledku stárnutí šla ruku v ruce se zdokonalováním povahy. To by každý starší křesťan byl povahově výzrálejší a moudřejší člověkem.

Tělesná proměna nastává u mne, jako u každého člověka, dnem narození. Duchovní proměna také začíná dnem znovuzrození. Je u mne vidět? Jsem du-

chovně dospělejší než dřív? Rozumím dnes vůli Boží lépe, než před léty? Tělesná proměna vede sice pomalu, ale nevyhnutelně k smrti, ta duchovní však k věčnému životu. Tělesná proměna pokračuje bez slitování den co den; duchovní jen když budu chtít. Je hodně lidí, kteří si toužebně přejí duchovní proměnu, a přesto ji neprožijí. Cestu od chtění k uskutečnění, od pouhého přání k realizaci, zná apoštol Pavel, když píše: „Jsem si jist, že ten, který ve vás začal dobré dílo, je také dokončí“ (Fil 1,6). S Ježíšem Kristem to chci zkusit. Kdo ještě nezačal s proměnou, ať dovolí Kristu v něm začít. Kdo už začal, ať se denně poddává Kristu, aby v něm mohl dobré dílo dokončit. To je proměna, která má trvalé důsledky.

K. Šp.

MÍROVÝ SEMINÁŘ

Ve čtvrtek 3. prosince 1981 se v Praze uskutečnilo slavnostní rozšířené zasedání mírového výboru naší církve. Kromě členů mírového výboru se ho zúčastnili také vedoucí pracovníci všech tří sdružení a další kazatelé a hosté. Semináře se zúčastnili rovněž zástupci Sekretariátu pro věci církevní ministerstva kultury ČSR dr. J. Kavka, dr. Ženka a ředitel Sekretariátu pro věci církevní Národního výboru hlavního města Prahy p. Vytiska.

Slavnostní zasedání zahájil předseda Ústřední rady br. O. Sládek. Přednesl také hlavní projev, ve kterém zhodnotil dosavadní činnost výboru a ukázal na další možnosti práce. Jménem státní správy oslovil shromáždění dr. J. Kavka z SVC MK ČSR. Zhodnotil práci mírového výboru a pak stručně nastínil složitou situaci na mezinárodním fóru. Poté se rozvinula otevřená a neformální diskuse, ve které se hovořilo o možnostech dalšího působení v oblasti mírové práce a také o specifických problémech naší církve.

ROZŠÍŘOVÁNÍ BIBLÍ V ROCE 1980

Podle statistik biblických společností rozšířily pouze různé biblické společnosti v roce 1980 na světě 9 653 508 celých biblí, 13 915 505 Nových zákonů a na 420 miliónů různých částí bible. Celkově to představuje přes 40 miliónů svazků, z nichž bylo rozšířeno v Africe 16 691 113, v Americe 183 823 396, v Asii a Oceánii 227 484 140 a v Evropě 12 056 114. V roce 1980 povolila také vláda Vietnamu dovoz biblí ve vietnamštině. Do Hanoje bylo dovezeno 20 000 biblí. Připomínáme, že biblické společnosti nejsou jedinými organizacemi, které bible rozšiřují. Skutečný počet všech rozšířených biblí je jistě větší, ale přesný počet není zjistitelný.

PROBLÉMY RASISMU

V květnu 1981 se v hlavním městě Belgie, v Bruselu, sešlo pracovní shromáždění organizací bojujících proti rasismu. Konference se obrátila s žádostí na evropské křes-

fanské církve, aby vytvořily peněžní fond pro menšinové etnické skupiny žijící v Evropě, aby mohli dosáhnout rovnoprávného postavení s ostatními skupinami obyvatelstva a vyřešit své palčivé problémy. Rasismus — to je oblast, ve které mají evropští křesťané vykonat velký kus práce.

Terčem vandalských útoků rasisticky naladěných lidí se v loňském roce staly také některé modlitebny naší církve adventistů s.d. ve Velké Británii, ve městech Hastings, Coventry, Hull a Nottingham, protože to jsou místa, kde se demonstruje možné smíření různých ras, opravdové bratrství v Ježíši Kristu.

K ZAMYŠLENÍ A JEDNÁNÍ

Tři pětiny lidstva na naší planetě je podvyživeno, trpí hladem, lidé umírají zeslabení v nízkém věku, aniž měli možnost rozvinout své schopnosti. V ostatních zemích je zase lidské zdraví ohroženo ne podvyživou, ale nadměrným jídlem. Ohrožení nevyplyvá jen z toho, že lidé jedí příliš mnoho, ale také proto, že jedí hodně nepřírodné a rafinované stravy.

Prof. MUDr. Fleisch z Lausanne ve Švýcarsku, který byl předsedou světové komise pro výživu, konstatoval: „Dobrá polovina naší denní stravy je kryta výrobky, které jsou zcela nebo částečně denaturovány. Postrádají důležité elementy, jako minerály a vitamíny, nebo je mají jen v nepatrném množství. Naše strava není z hlediska zdravotního na výši, co do kvality není hodnotná.“ Přesto, že jíme až příliš mnoho, naše tělo nedostává potřebné množství důležitých živin.

VÁŽÍ SI BIBLE, ALE NEČTOU JI

Podle výzkumů Gallupova ústavu si Američané bible velice váží, ale téměř vůbec ji nečtou a neznají. Výzkumy veřejného mínění prozradily, že Američané většinou neznají ani nejzákladnější učení bible, 45 % otázaných nebylo schopno jmenovat více, než 4 z 10 Božích přikázání. Na otázku: „Co řekl Pán Ježíš Nikodémovi?“ v jedné z nejznámějších kapitol bible, dokázalo pouze 17 % otázaných katolíků a 30 % protestantů dát správnou odpověď.

MLADISTVÍ ZLOČINCI

V roce 1980 spáchali mladiství v New Yorku většinu z 110 550 ublížení na zdraví (tj. 275 případů

denně), 27 358 přepadení (75 denně), 212 748 loupeží (582 denně), 147 073 velkých krádeží (402 denně). Z 98 923 osob zadržených pro závažné trestné činy v roce 1980 připadalo 44 170 na mladé lidi od 20 let níže. Celkem 12 762 zadržených nedosáhlo ani 16 let věku.

Problém zločinnosti mladistvých se stále zhoršuje. Není žádnou výjimkou, když policie zadrží ozbrojené lupiče, kterým není více než 13 nebo 14 let, ale dokázali se již vloupat do obchodních domů a restaurací. Situace je zvláště nepříznivá mezi černošskou mládeží. Situaci bezesporu zhoršuje i skutečnost, že nezaměstnanost černošské mládeže dosahuje 40 až 50 %.

Podle studie Harvardovy univerzity o kriminalitě mládeže v USA pochází 6 z 10 mladistvých delikventů z rodin, kde otec nebo i matka holdují alkoholu. Tři z pěti mladistvých delikventů pocházejí z rozvedených manželství nebo z rodin, kde mezi rodiči není soulad. Čtyři z pěti mají rodiče, kteří se o své děti, o jejich zábavy a zájmy nestarají, netráví s nimi společný čas a nezajímají se, kdy chodí jejich děti domů. Většina zadržených mladých lidí tvrdí, že se rodiče o ně nestarali.

V DILLÍ

se konala mezinárodní konference na téma „Náboženství a mír“. Zúčastnilo se jí na 400 čelných představitelů hindů, muslimů, křesťanů, židů, buddhistů a dalších náboženství ze 14 asijských zemí a jednali o svém aktivním přispěvku k zachování míru a uvolnění napětí ve světě.

710 MILIÓNU KATOLÍKŮ

Podle statistické ročenky katolické církve (z Vatikánu) je dnes na světě 710 miliónů katolíků. Je to 18,3 % z celkového počtu obyvatel naší planety. S přihlédnutím k ostatním církvím a náboženským společnostem je tedy katolická církev nepočtenější náboženskou organizací na světě.

POSTUP NARKOMÁNIE

Narkománii propadly v USA již desítky miliónů lidí. Podle posledního průzkumu bylo zjištěno, že 16 miliónů Američanů kouří marihuanu pravidelně a asi 44 miliónů příležitostně. Rozšířeny jsou však i jiné druhy narkotik.

SNĚNÍ

Snění má růžové barvy mládí, nese tě k nedozírným výškám a dálkám, staví fantastické vzdušné zámky. Možná, že v určitém věku a za určitých situací je naprosto přirozenou a pochopitelnou reakcí každého člověka. Pomáhá překonávat problémy dospívání, vstupu do skutečného světa, přenáší snadněji přes úskalí a peřeje života...

Ale velmi snadno se může stát překážkou, chorobou a brzdou mužného věku. Ochromuje, narážuje skutečný život mnoha lidí.

Snění ti škodí,

jestliže své sny považuješ za skutečnost, jestliže se ti ztrácí dělicí čára,

jestliže maříš čas a kuješ plány, které neuskutečníš,

jestliže nechápeš a nepřizpůsobuješ se skutečnosti, jestliže nepřijímáš sám sebe, odmítáš druhé, prostředí, ve kterém žiješ, místo, které zaujímáš, události, které se tě dotýkají...

Snění ti nesmírně škodí, když sníš ze strachu před skutečností, když sníš z nedostatku skutečných nápadů a životní iniciativy,

když se necháváš unášet do říše snů, abys nahradil neúspěchy svého života.

Sníš svůj život, nežiješ ho!

Máš právo na odvážné sny, abys mohl jít vpřed, ale nikoli proto, aby ses vzdaloval skutečnosti.

K. N.